

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 39 (1872)

П'ятниця, 25 вересня 2015 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

БЛОКАДА КРИМУ – ЯК СПРОБА ПОВЕРНЕННЯ ГІДНОСТІ УКРАЇНСЬКІЙ ВЛАДІ

Анонсирована на полудень минулого неділі товарна блокада Криму розпочалася вчасно і практично без експресів, якщо не враховувати видимого невдоволення водіїв фур, зупинених на адміністративному кордоні при в'їзді до Криму, і не видимого, але відчутного більшого роздратування власників того бізнесу та їхніх високих покровителів. Облишивши на якийсь час їхні негативні емоції і спроби, поки що інформаційні, пустити блокаду під укіс, погляньмо на суть проблеми, яка викликала цю акцію.

На мое глибоке переконання, проблема полягає в неадекватних діях тієї дворової команди, яка уособлює свогодні українську владу. Не зробивши, вступереч вимогам Конституції України, жодних дієвих кроків для недопущення відторгнення Криму наприкінці лютого 2014 року, наші влади і надалі поводилися в тому ж ключі. Згадаймо хоча б нездарні спроби закрити три морські порти, функціонування яких було фактично заборонене лише навесні 2015 р. Але ж при тому «забули» якимось дивом про порт Чорноморськ, базу технологічного флоту Чорноморнафтогазу, який на цілком законних підставах функціонує й до сьогодні. Що вже там казати про обернення кримчан на нерезидентів у власній країні! Але найідворотніша історія стосується сумнозвісного закону про створення вільної економічної зони «Крим». Якщо прикладемо пальця до лоба і спітаємо себе, для чого, власне, створюють у світі вільні економічні зони, ми не знайдемо іншої відповіді, як давно всім відому істину, – задля розвитку території, яка оголошується ВЕЗ. Іншими словами, дозволивши без спротиву анексувати частину території України, більшу за площею, ніж Словенія, Македонія чи Ізраїль, більшу за Ліван, Кіпр, Люксембург, Андорру, Ліхтенштейн та Монако разом взятих, наша неймовірно талановита влада ухвалило закон, яким змушує зbezзеченну, обкрадену країну допомагати окупантам розвивати поцуплену територію! Найогидніше, що все те подавалось і досі подається як захист інтересів українських грома-

дян Криму – тих самих, яких та ж сама влада півтора року тому скинула, без довгих роздумів, мов не потрібна баласт. Невже хотіс, пе-ребуючи при здоровому глузді, повірить тим людинолюбям? Куди простіше повіріти в захланне бажання наживи. Наживи будь-якою ціною. Гроші не пахнуть... Справді, гроші не пахнуть, але підлі вчинки смірдять.

У той час, коли молоденьке дівча добровільно йде на війну і, потрапивши в полон, стає для всього світу символом стійкості, патріотизму, символом нескороного духу України, в той час, коли кримських українців місяцями, а декого вже більше року тримають за гратали, і вони не блаштають своїх поневолювачів про милість, коли на батьківській землі викрадають і вбивають киримли, що не згинаються перед своїми вбивцями навіть на краю вічності, коли вдираються з обушками в їхні будинки, в мечеті, коли спалюють оселю священика і намагаються закрити храм, наші крамарчуки, розмазавши по виду густе харкотиння агресора, продовжують гендлювати з ним, підтримуючи тим самим усі злочини, які він скоїв і продовжує скоювати. Гроші не пахнуть... Але ж тому, хто думає найперше про гроші, варто знати

своє місце, адже державна політика, хто б там що не думав, має мало спільного з непереборним бажанням наповнювати власні кишені. В цьому сенсі акція, зініційована лідерами киримли, хто б там що не казав, рятує честь держави, рятує нашу з вами гідність, мої українці... Ніхто ж, насправді, не ставить за мету заморити голодом нещасних кримчан, тим паче, що сім'ї самих ініціаторів, їхні родичі, їхній народ перебуває ніде інде, а в Криму. Йдеться про припинення ганебного гендлювання з ворогом, про припинення економічного підживлювання його. Блокада не є ані провокацією, як її дехто подає, ані самоціллю. Постачання продовольчих товарів для потреб населення може бути відновлено в розумних обсягах, у разі виконання всього чотирьох вимог, висунутих до окупантів. Ось вони:

1. Звільнення українських політв'язнів, яких тримають під арештом як у Криму, так і на території Росії: Ахтема Чайзога, Мустафі Дермерджі, Алі Асанова, Таїра Смеляєва, Олександра Костенка, а також Надії Савченко, Олега Сенцові, Олександра Кольченка, Геннадія Афанасьєва та ін.

2. Припинення політично мотивованого кримінального та адмі-

ністративного переслідування громадян України в Криму.

3. Усунення незаконних перешкод для роботи кримськотатарських та українських ЗМІ, безперешкодного допуску в Крим іноземних журналістів і міжнародних спостерігачів.

4. Зняття заборони на в'їзд до Криму лідерам кримськотатарського народу Мустафі Джемілеву і Рефату Чубарову, активістам національного руху Ісмету Юкселью і Сінаверу Кадирову.

Саме тому нашим крамарчукам варто серйозно задуматися над суттю тієї підвійної гри, яку вони ведуть нині. Задуматися і зробити висновки, доки не запізно. Не можна прохати союзників про посилення санкцій проти агресора, в той час, коли самі продовжують гендлювати з ним. Не можна на словах підтримувати рішучі дії ініціаторів блокади, а на ділі не скасовувати беззоромний закон про колаборанство з агресором, розслідаючи тим часом по тотальному контролюваннях вами каналах радіо та телебачення козачків, які переконують, найперше, далекого від політики обивателя в недоцільності, в нульовий результативності будь-яких блокад.

(Продовження на 4-й стор.)

Станом на 23 вересня всі фури, які раніше були заблоковані активістами на адмінкордоні з окупованим Кримом, поїхали назад на територію материкової України. Про це на своїй сторінці у Facebook повідомив заступник начальника ГУМВС у Херсонській області Ілля Кива.

«Ситуація на КПП з окупованою територією Криму: 1) Чонгар – 0 вантажних авто; 2) Чаплинка – 0 вантажних авто; 3) Каланчак – 0 вантажних авто», – зазначив він. При цьому І. Кива наголосив, що з 24 вересня акція протестувальників переноситься на 10 км углиб материка.

Як повідомляв УНІАН, Меджліс кримськотатарського народу 20 вересня розпочав безстрокову акцію із блокуванням вантажного транспорту, який прямує до Криму. За інформацією координаційної ради акції, через адміністративний кордон безперешкодно пропускають пішоходів і легковий транспорт.

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журнальне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

МУСТАФА ДЖЕМІЛЄВ: КРИМСЬКІ ТАТАРИ ПРОТИ ВІЙСЬКОВОГО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТУ В КРИМУ

Ліders кримських татар виступають проти військового вирішення конфлікту в анексованому Криму і наголошують на важливості обізнатності того, що відбувається на півострові. Про це заявив лідер кримських татар, Уповноважений Президента України у справах кримськотатарського народу, народний депутат Мустафа Джемілев під час зустрічі з представниками Євросоюзу, в якій взяли участь посли 28 держав.

«Для нас важлива ваша обізнаність. Цього потребують наші співвітчизники. Адже зараз вільні делегації не можуть відвідувати Крим. За час окупації півострів змогли відвідати лише дві зарубіжні

моніторингові делегації: одна — в особі Єврокомісара з прав людини Ніла Муйжнікса, друга — неофіційна делегація з Туреччини. На даний момент Російська Федерація може допустити на територію окупованого нею півострова лише ті групи, в чий лояльності до міжнародного свавіля вона впевнена», — заявив Мустафа Джемілев.

За його словами, в окупованому Криму нагінтається міжнаціональна ворожнеча. «Подібних шовіністичних висловлювань не спостерігалось ніколи за радянських часів. Наши співвітчизникам намагаються вселити страх і змузити їх покинути Батьківщину», — сказав парламентар.

«Яскравим прикладом слугує обшуки, проведені в будинках, мечетях, навчальних закладах кримських татар, і манера їхнього проведення. Вже пройшло близько 160 обшуків. Складається враження, що народ хочуть спровокувати на щось. Але ми завжди закликаємо утримуватися від будь-яких силових протистоянь», — зазначив лідер кримських татар. «Ми не бачимо військового вирішення конфлікту. Навпаки, ми проти цього», — наголосив Мустафа Джемілев. Він також зазначив, що на території півострова вже розміщено 80 тис. військовослужбовців російської армії, відновлюється ядерне сховище, з'явилися вантажівки зі значками, що попереджають про ядерну небезпечність. Не виключено, що в Криму уже завезено ядерну зброю.

Національний лідер кримських татар наголосив на трьох напрямках підтримки: посилення санкцій проти країни-окупанта; нейтралізація російської пропаганди; надання освіти кримськотатарським студентам у європейських видах.

Представники Євросоюзу запевнили у непохитності своєї позиції відносно Криму: невизнання анексії і продовження дипломатичного та економічного тиску на Російську Федерацию.

УНИАН

КОМПРОМІСУ ЩОДО ПРИНАЛЕННОСТІ КРИМУ РОСІЇ НІКОЛИ НЕ БУДЕ, БО ОКУПАЦІЯ СТАНЕ СПОСОБОМ ЖИТТЯ

Про це заявив міністр закордонних справ України Павло Клімкін в інтерв'ю на телеканалі «24».

«По Криму компромісу щодо належності його Росії ніколи не буде, і його не буде у нас, і його не буде у цивілізованому світі. Оскільки, якщо один раз визнати, що окупація — це «о'кей», тоді спочатку — Крим, потім — Сирія, потім російські війська з'являться ще десять. Окупація буде фактом життя», — наголосив П. Клімкін.

Міністр вважає, що жоден розумний український політик ніколи не піде на компроміс щодо Криму, оскільки це питання стосується розуміння, яким чином має функціонувати Європа та увесь світ.

Росія до кінця року повинна передати Україні контроль над українсько-російським кордоном, заявив також Павло Клімкін. Він підкреслив, що домовленості передбачають чіткий строк того, що Росія до кінця року повинна передати Україні контроль над українсько-російським кордоном.

«У Мінську є чіткий термін, що Росія до кінця року повинна передати нам контроль над українсько-російським кордоном. Ми готові виконувати домовленості зі свого боку, крок за кроком, але з виборами вони морочать голову, з Конституцією морочать голову, тобто з усіма зобов'язаннями, які ми намагаємося виконувати», — сказав міністр.

го проекту Радіо «Свобода» «Крим.Реалії» Володимир Притула.

Він повідомив, що з 3 жовтня в ефірі радіо «Крим.Реалії» виходить програма «Кримський пармезан». Вести її будуть Олександр Янковський, Павло Казарін і Севгіль Мусаєва-Боровик.

У березні 2014 року Українська редакція Радіо «Свобода» запустила сайт «Крим.Реалії», який поширює інформацію українською, російською та кримськотатарською мовами. З липня кримська команда редакції готує телевізійну програму «Крим.Реалії», яка щосуботи виходить на телеканалі новин «24». Також радіоверсія цієї програми зустріється у радіоєфірі на середніх хвильах, а з вересня на них почалося мовлення радіо «Крим.Реалії».

«Передавач стойте на півдні України. Сигнал отримують фактично у всьому Криму, за винятком південного узбережжя. Хоча нам повідомляли, що чують нас в Алушті, Сімферополі, в Октябрському. Будемо моніторити далі», — сказав керівник кримсько-

го редакції Радіо «Свобода» Мар'яна Драч.

Вперше проект Радіо «Свобода» та «Першого каналу Українського радіо» — радіопрограма «Крим.Реалії» — вийшла у радіоєфір 21 вересня 2013 року.

Нове радіо можна слухати на частоті AM 549 кілогерц з понеділка до п'ятниці з 8.35 і 18.30. Звертатися в ефір можна за телефоном: (044) 490-29-05 або по e-mail: crimea.reality@gmail.com.

«Передавач стойте на півдні України. Сигнал отримують фактично у всьому Криму, за винятком південного узбережжя. Хоча нам повідомляли, що чують нас в Алушті, Сімферополі, в Октябрському. Будемо моніторити далі», — сказав керівник кримсько-

У КРІМ ПОВЕРТАЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКЕ РАДІО!

Міністерство інформаційної політики України презентувало радіо «Крим.Реалії» — спільнотний проект Радіо «Свобода» та «Першого каналу Українського радіо», яке тепер можна почути в Криму.

«Сьогодні історичний момент для української редакції Радіо «Свобода» і для радіомовлення, для кримчан. Це — новий виклик. Радіо «Свобода» працює в Україні вже 61 рік, і мені згадалося, як починали свій перший ефір наші колеги незабаром після смерті Сталіна. Вони говорили: «Дорогі брати і сестри, жодна Залізна завіса не розділить нас». Звичайно, сьогодні ми не хочемо, щоб існувало інформаційна стіна між Кримом і рештою України», — заявила директор Української редакції Радіо «Свобода» Мар'яна Драч.

Вперше проект Радіо «Свобода» та «Першого каналу Українського радіо» — радіопрограма «Крим.Реалії» — вийшла у радіоєфірі на середніх хвильах, а з вересня на них почалося мовлення радіо «Крим.Реалії».

«Передавач стойте на півдні України. Сигнал отримують фактично у всьому Криму, за винятком південного узбережжя. Хоча нам повідомляли, що чують нас в Алушті, Сімферополі, в Октябрському. Будемо моніторити далі», — сказав керівник кримсько-

го редакції Радіо «Свобода» Мар'яна Драч.

Вперше проект Радіо «Свобода» та «Першого каналу Українського радіо» — радіопрограма «Крим.Реалії» — вийшла у радіоєфірі на середніх хвильах, а з вересня на них почалося мовлення радіо «Крим.Реалії».

«Передавач стойте на півдні України. Сигнал отримують фактично у всьому Криму, за винятком південного узбережжя. Хоча нам повідомляли, що чують нас в Алушті, Сімферополі, в Октябрському. Будемо моніторити далі», — сказав керівник кримсько-

го редакції Радіо «Свобода» Мар'яна Драч.

СЕВАСТОПОЛЬСЬКОГО ЕКС-ДЕПУТАТА АРЕШТУВАЛИ ЗА «КРИМНАШ»

Печерський районний суд Києва обрав запобіжний захід у вигляді утримання під вартою на 2 місяці колишньому депутатові Севастополя Володимиру Галичіню, якого підозрюють у державній зраді.

Про це повідомляє «Крим.Реалії» з посиланням на заступника прокурора АРК при Генпрокуратурі України Назара Холодницького. Відповідне рішення було прийняте 23 вересня. За його словами, В. Галичій звинувається в тому, що в березні 2014 року, будучи депутатом Севастопольської міської ради, брав участь у засіданнях Севастопольської міської ради, створював кворум і голо-

сував за проведення незаконного «референдуму» на території Севастополя та Автономної Республіки Крим.

Екс-депутата Севастопольської міськради Володимира Галичія було затримано українськими правоохоронцями 22 вересня на адміністративному кордоні з Кримом, у пункті пропуску «Каланчак» у Херсонській області. Слідство встановлює, що севастопольський екс-депутат робив на території України. Генпрокуратура України підозрює затриманого екс-депутата у злочині по ч. 1 ст. 111 КК України (державна зрада). Йому загрожує від 12 до 15 років позбавлення волі.

КУРБАН-БАЙРАМ НЕ ОКУПУЄШІ!

В усіх мечетях Криму в четвер, 24 вересня, пройшли святкові намази (молебні) з нагоди Курбан-Байраму — свята жертвоприношення і закінчення хаджу.

У головній мечеті Криму Кебір-Джамі в Сімферополі зібралися кілька сотень людей, повідомляє кореспондент «Крим.Реалії».

Через кількість відвідувачів культова будівля не змогла вмістити всіх бажаючих, тому частина віруючих розташувалася на вулиці біля мечеті.

Молебень провів заступник муфтія мусульман Криму Айдер Ісмайлів. Після намазу він привітав присутніх із Курбан-Байрамом, побажав усім здоров'я і благополуччя.

У коментарі журналістам А. Ісмайлів підкреслив, що вже другий рік поспіль святкування Курбан-Байраму оголошується вихідним днем на півострові. «Це для нас дуже знаково. Ми всім сусільством, незалежно від національної приналежності, віросповідання, відзначаємо це свято. Це дуже важливо з точки зору міжконфесійного, міжнаціонального миру і злагоди, добросусідських взаємин», — зазначив заступник муфтія.

У ВАРШАВІ ПРЕДСТАВИЛИ ЗВІТ ОБСЄ ПРО ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНІ У КРИМУ

В окупованому Криму спостерігається поступове згортання усіляких прав і свобод людей, особливо тих, хто демонструє проукраїнські погляди. На цьому в четвер у Варшаві під час конференції ОБСЄ з дотримання прав людини, презентуючи звіт щодо випадків порушення прав людини у Криму, заявили верховний комісар ОБСЄ у справах національних меншин (ВКНМ) Астрід Турс, а також директор Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів і прав людини (БДІПЛ) Міхаель Георг Лінк, повідомляє власний кореспондент «Укрінформу».

«Після нелегальної анексії Криму зменшився прояв свободи релігії, культурних особливостей, спостерігається вороже ставлення до осіб, які підтримують цілісність України, українські символи й важливі для України події. Українська освіта практично зникала, і батьки не мають можливості дати дітям вчитися. Схожа ситуація спостерігається і з кримськотатарською культурою», — наголосив Турс, представляючи звіт місії ОБСЄ.

У свою чергу, директор БДІПЛ Лінк підкреслив, що місія ОБСЄ отримала чимало переконливих свідчень про порушення прав людини, зокрема людей, які мають проукраїнські погляди.

ЩО ЗАВАЖАЄ ЗАХИЩАТИ ПРАВА УКРАЇНЦІВ У РФ?

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Валерія Лутковська шкодує, що російський омбудсмен уникає зустрічі з нею для вирішення актуальних проблем щодо порушення прав людини, зокрема у Криму.

Про це В. Лутковська заявила в четвер у Варшаві в рамках презентації звіту Місії ОБСЄ з оцінки стану справ із дотриманням прав людини у Криму, повідомляє власний кореспондент «Укрінформу» в Польщі.

«Це вже друга спроба, і, на жаль, така зустріч не відбувається. Я кілька разів намагалася організувати

таке співробітництво, але, на жаль, натикаюся на певним чином політично вмотивовану позицію органу, який якраз не має бути під політичним впливом. Якщо омбудсмен займає політичну позицію, то в мене виникає запитання до такого омбудсмена», — наголосила В. Лутковська.

За її словами, через блокування російським омбудсменом Еллою Памфіловою співпраці Україна не може ефективно захищати права українців, які незаконно утримуються в РФ.

Сьогоднішній Крим В. Лутковська назвала «півостровом страху», оскільки частину людей фактично примушують до депортациі, порушуючи їхні права.

«Примусження до свого порядку означає погодитися з окупацією», — підкреслила омбудсмен.

ПОЛЬСЬКИХ ШКОЛЯРІВ ЗАМІСТЬ ПЕТЕРБУРГА ЗАВЕЗЛИ В ОКУПОВАНИЙ КРИМ

Лауреатів конкурсу знань про Росію використали як знаряддя, що легітимізує окупацію Кримського півострова

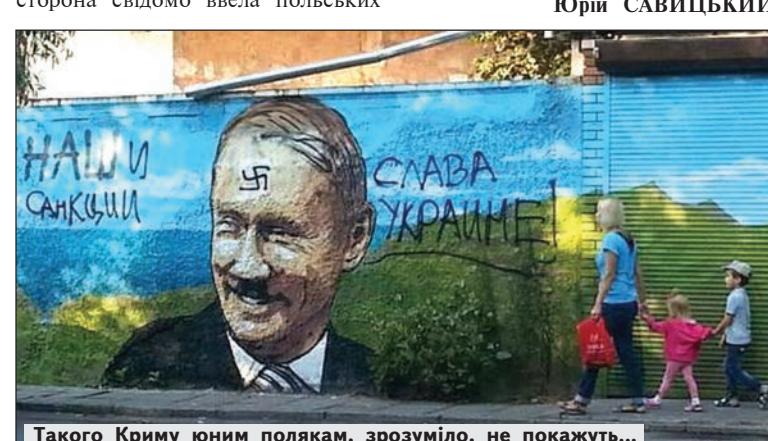
Яким чином група польських старшокласників, яка мала поїхати на екскурсію до Петербурга, опинилася у Криму? Чому російський фонд, який організовував цю поїздку, не передав польських освітян про планований візит учнів на окуповану територію України? Понад 30 польських, українських та кримськотатарських діячів звернулися з цими запитаннями до польських міністерств освіти та закордонних справ. Представник Світового конгресу кримських татар у Польщі називає справу «міжнародним скандалом».

Кільканадцять учнів та свіjosпечені випускників сімох шкіл із Підляського воєводства перебувають цими днями в окупованому Росією Криму. Юні поляки потрапили на півострів під час поїздки до Росії. Спершу їм показали Москву, а звідти літаком перевезли до Сімферополя. Програму іхнього візиту висвітлюють різні російські ЗМІ, зокрема, прокремлівський пропагандистський телеканал «LifeNews».

Новина про нелегальну поїздку польської молоді на окуповану українську територію обурила представників українських та кримськотатарських середовищ у Польщі. Група активістів звернулася з цього приводу до Йоанні Клозік-Ростковської, міністра освіти Польщі, та Гжегожа Схетини, міністра закордонних справ Польщі. Автори звернення до польської влади вимагають пояснень і наголошують на тому, що поїздка польських школярів у Крим — противправна, оскільки вона відбулася з порушенням норм міжнародного законодавства.

Російська сторона ввела польських освітян в оману?

Як розповіла Радіо «Свобода» Анна Марек, речниця Підляського управління освіти, до Росії поїхали учні та випускники семи підляських шкіл, здібішого з міста Білосток. Цією екскурсією, каже Марек, нагородили лауреатів регіонального конкурсу знань про Росію. Утім, наголошує вона, польські державні установи не мають жодного стосунку до організації поїздки. Мовляв, роль управління освіти та воєводської влади зводилася лише до надання патронату конкурсу знань про Росію, який проводився вже вдвіднадцяті.

Такого Криму юним полякам, зрозуміло, не покажуть...

російська влада не дозволила постригти до Криму для моніторингу ситуації і підготовки документа.

Нагадаємо, кілька днів тому було оприлюднено звіт Місії з оцінки стану справ із дотриманням прав людини у Криму, який готовувався з 6 до 18 липня 2015 року.

У ньому констатується, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб, особливо для проукраїнських активістів, журналістів та членів кримськотатарської громади. Звіт Місії на понад 100 сторінках містить всеобічне дослідження поточного становища у сфері дотримання прав людини у Криму у світлі змін, які відбулися з моменту публікації попереднього звіту БДІПЛ у ВКНМ у травні 2014 року. Звіт ОБСЄ зазначає, що з моменту окупації Росією півострова на початку 2014 року ситуація з гарантуванням прав людини її основоположних прав різко погіршилась для значної частини місцевих жителів та внутрішньо переміщених

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Не встигла акція розпочатися, зрушити з місця, а вже у вівторок на Першій програмі Українського радіо її ставив палиці в колеса, ратуючи за інтереси нещасних заблокованих кримчан, екс-координатор реформування транспортної галузі Координаційного центру щодо впровадження економічних реформ при Адміністрації президента Януковича, а нині директор центру економічного та політичного аналізу пан Олександр Кава. Та що там говорить за вівторок, коли вже в понеділок, себто наступного дня від початку акції, на телеканалі «112 Україна» з тією ж місцю дебютувала пані Ірина Кресіна, доктор політичних наук, професор. Шановна пані відверто і вельми енергійно озвучила ставлення наших привадних крамарчуків до блокування безсовісної торгівлі з владою анексованого Криму. З марксистською прямоїністю вона категорично за-перечила існування будь-якого сенсу в такому блокуванні. Виявляється, пані Кресіна дуже болісно сприйняла закид пана Ісламова щодо того, що українська влада мала б врешті піднятися і діяти.

На її думку, татар ще з домайданних часів не влаштовувала жодна українська влада, і тут з нею важко не погодитись, адже жоден український уряд, упродовж всіх років незалежності, не поставився належно до потреб корінного народу Криму. Інфікована невідіковним, напевно, для неї вірусом совецького сприйняття світопорядку в цілому і цього гнаного й до сьогодні народу зокрема, пані професорка майже звинувачувала кримли в бажанні відновлення своєї державності: «Вони вже зараз говорять, що якщо ми повернемо Крим, і українці повинні нам у цьому допомогти, то він буде кримськотатарським і в нас буде своя кримськотатарська державність». Це неприпустимі деструктивні заяви, які не консолідують і не ведуть до гармонії в нашому розколотому, розбурханому суспільстві», — вважає вона.

Не дуже зрозуміло, щоправда, яка гармонія може бути в «розколотому, розбурханому суспільстві», та очевидно, що для неї, як і для тих

совецьких по суті своїх урядів, про які вона згадувала, бажання кримли почуватися господарем у власному домі було (великою мірою й досі є) справді неприпустимим. А проте ж цікаво було б запитати шановну пані професорку (яка, певно, не розуміє того самого, насправді займається тем, що в простонароді зветься маніпулюванням людською свідомістю), хто саме оті «воні», які вже сьогодні вимагають відновлення кримськотатарської державності?

Пан Джемілев? Пан Чубаров? Оч-

атором повернення Криму в лоно України». Пані вважає, що Україна має «готувати це населення, щоб воно само визріло до того, аби повернутися». Для цього, вважає пані, досить вести інформаційне просвітництво, бо ж бідні кримчани, на її думку, наразі відрізані від українського інформаційного про-

дукту.

Слухаючи пані професорку, не

знаю, сміяючися чи плакати. Я далеко не наївна людина і знаю, що поле

української науки облягли місцями

БЛОКАДА КРИМУ — ЯК СПРОБА ПОВЕРНЕННЯ ГІДНОСТІ УКРАЇНСЬКІЙ ВЛАДІ

видно ж, ні, бо це — політики, які відрізняють найпілкіші бажання від можливостей і відповідально ставляться до своїх заяв. Звісно, відродження державності — то мрія кожного народу, який був позбавлений її, і кримли тут не виняток. Народний Рух, як і партія, що виникла з нього, до слова, з повним розумінням ставиться до того їхнього бажання, підтримував і підтримує їх у тому. Але хіба пані чула, щоб хотіть із лідерів киримли закликав уже сьогодні до відновлення кримськотатарської державності чи вимагав того від української влади? Поділ шкури невібитого ведмедя не є тим, чим займаються реальні політики. Навпаки, вони вчиняють наразі конкретні дії в інтересах Української держави, задля відновлення її цілісності та захисту прав її громадян.

Чи ж варто дивуватись, що таке гаряче несприйняття кримськотатарської самостійності вилилося у відповідному ставленні до гендлярства з окупантами! На прості запитання ведучого, які ж ефективні способи повернення Криму пані професорка бачить, якщо вона не сприймає акції, зініційованої лідерами киримли, пані декілька разів намагалась заховатися за загальними фразами, але, змушені до відповіді невід'язним ведучим, заявила, що, виявляється, «населення Криму має виступити ініці-

бездонні болота ялової мімікрії під неї, безкраї пустелі відвертого неу-щта, провалля того, що зветься антинаукою, але коли хотіть, прикраиваючись вченим званням, спираючись на його авторитет, починає говорити чи то дурниці, чи, й того гірше, видавати біле за чорне і напаки, я ледь стримуюсь від не-гідного відчуття гніву. Але ж я як ставиться до того, коли пані професорка на повному серйозі вважає, що організований просвітленими правдивою інформацією кримчанами сімферопольським Майданом повернеть Крим у лоно (?) України? Як ставиться до того, що єдина за

півтора року дієва спроба якось вплинути на, сказати б дуже м'яко, непросту в правовому сенсі ситуацію в Криму піддається критиці, причому критиці неконструктивний, некомпетентний, критиці образ-ливий, критиці, від якої відгонить нафтalonivim душком есересеру?

На жаль, пані професорка не єдина в своєму бажанні відгородитися від непотрібного її Криму з його фобіями, пов'язаними з совецькими казками про татар, від агресивного, матюкливого Донбасу — хто там ще на вихід? Таких, як вона, вочевидь, лякає, коли оті татари починають

КЕ РАДІО (112.UA) У ЛІКАРНЯХ ЗАЛИШАЮТЬСЯ 33 НАЦГАРДІЙЦІВ, ЯКІ ПОСТОІННО БУДУТЬ ПІДДАЮТИСЯ ПРОВЕРКАМ

I. Кресіна

нас знають про нашу інформаційну заблокованість, сприймаючи Крим за якийсь Закорюпинськ, де ні сном ні духом не чули ані про супутникове телебачення, ані про таку «діловижу», як Інтернет? Певно ж, вони свято вірють, що ширими закликами красномовного міністерства колись, як підростуть їхні правнуками, такі піднімуться кримський Майдан і так налякає клятих окупантів, що ті випаруються, мов злі духи. А доти вони вимагають від нас стояти і не провокувати. Не провокувати блокадами, не провокувати закликами про чимкоріше повернення... Задля цього можна чимось і пожертвувати, чи не так? Скажімо, Надею Савченко, Алі Асановим, Геннадієм Афанасьевим, Мустафою Дегерменджі, Олександром Кольченком, Олександром Костенком, Таїром Смеляевим, Олегом Сенцовим, Ахтемом Чигизом, чи, скажімо, якимось там тижневиком на ім'я «Кримська світлиця», який, попри півторарічну окупацию від РФ та восьмимісячу фінансову блокаду від Міннеслави Кириленка, ще не загнувся і досі залишається чи не єдиною, нехай і віртуальною, незданою територією України в Криму...

Підміна понять, пересмукування фактів, залякування ескалацією — ескалацією чого, хочеться запитати? — чи не нагадує все те болота, з якого не так давно ледь виборсались? Це вони, чуйні, вболівають за українських кримчан, за кримських татар, яких перед тим позрадники здали окупантів й яких сьогодні ті затримують за втягнену вишиванку, за піднятій жовто-блакитний прapor, засуджують, кидаюти до в'язниць за надуманими звинуваченнями, більше, аніж ті, хто залишив у Криму сім'ї чи сам живе в окупациї? Це вони краще за

Валентин БУТ

Крим

23 вересня 2015 р.

А У ХОЛОПІВ — ЧУБИ ТРИЩАТЬ...

Почувши, що кримчанам доведеться роз-прощатися з українськими товарами не з нового року, як передбачається російськими санкціями, а вже з 20 вересня, дійшла виснов-ку, що цей процес прискорили «на замов-лення трудящих». І не повірила в те, що ініціаторами «продуктової блокади» є лідери кримськотатарського Меджлісу, які для Криму стали невід'єзними, а це, насамперед, Мустафа Джемілев та Рефат Чубаров.

Не повірила, бо давно переконалася, що кримські ЗМІ можуть вигадати все, що за-вгодно. Як, наприклад, те, що повернення і облаштування кримських татар завжди проводилося на російські гроші, а Україна тут пальцем об пальць не вдарила. А ще тому, що за діяльністю М. Джемілева та Р. Чубарова стежила з початку 90-х і могла б підписатися під кожним їхнім словом, хоча і йшлося не про мої власні інтереси чи інтереси моого народу. Це був вищий інтерес — інтерес гуманізму і справедливості, перед яким тьмініло все інше. Особливо приємно дивував як політик тоді що молодий Рефат Чубаров, і було шкода, що таких бракує слов'янському Криму. Він завжди був вмотивований і завжди план його дій був спрямований якщо не на близький, то на віддалений результат.

Тож тепер, коли вже не лишилось сумнівів, що цього разу російські ЗМІ не брешуть, намагаюся зрозуміти, задля якого позитиву в кінцевому результаті стоять біля пунктів пропуску кілометрові колони фур, у яких псується на сонці овочі і фрукти, що цього літа і так для багатьох сімей стали недоступними. Кількість таких збільшилась вже через добу після оголошення блокади. Приїхавши на сімферопольський ринок «Привоз», переконалася, що оптові ціни тепер дорівнюють роздрібним, вони майже миттєво вирости, зокрема на фрукти, на 30%. Вже і тут ціни на виноград починаються зі 100 рублів за кілограм, а ще тиждень тому мені вдалося-таки розговітися з ним вперше за літо за вдвічі дешевшою ціною. Чому я постійно про виноград? Бо для мене — це обличчя і символ Криму, а не Аксюнов та Константинов чи якесь інша їхніх поля ягода.

До речі, всі новинні канали, що цитують сьогодні Константинова, який висловлювався щодо продуктової блокади, подають в ефір

його слова про те, що кримчанам така блокада не зашкодить, хоча говорив він і про інше: українські овочі та фрукти в три-чотири рази дешевші за ті, що пропонує Росія, а отже, дійсно, блокада не зашкодить людям, у яких доходи вищі середнього, і для яких суттєвий стрібок цін — менше, ніж комариний укус. Саме до цієї когорти належать всі кримсько-російські політики та діячі «нового» Криму — недарма ж старалися. А крайніми, як завжди, залишається найнезахищенніші — пенсіонери, інваліди, багатодітні сім'ї, той пласт населення, що змушений жити на державні подачки і без того ледь зводить кінці з кінцями. І серед них — значна кількість представників корінного народу. Невже саме проти цих людей і спрямована акція?

Чи, можливо, хтось думає, що пан Аксюнов посівів від переживань через те, що хворітимуть і передчасно лягатимуть в землю напівголодні чужі матері? Навряд чи. А про своїх родичів він вже підбав, прилаштувавши їх працювати в урядові структури, де нальо-якою блокадою можна лише посміюватися. Як, до речі, робить і він сам, заявляючи, що частка українських товарів у кримському продуктовому кошику становить не більше п'яти відсотків. А в його симійному — можливо, ще менше, бо, погорі міжнародні санкції, всі російські «тузи» продовжують жити за старими стандартами: за кордоном відпочивають і лікуються (погляньмо на Йосипа Кобзона). Не змінили вони і свої кулінарні уподобання. Водночас люди, наблизені до торгівлі, говорять вже про 20% української продукції. А для них, у кого кожна копійка нарахунку, окрім цих товарів, і взагалі немає нічого іншого, не було

підступитися.

І чому ж це Америка та Євросоюз вводять санкції проти окремих осіб та структур, замість того, щоб показати кузькіну матір тим, хто вже й так відкинутий на дно суспільства. Не можу повірити, щоб ліderи Меджлісу не розуміли, по кому вони завдають удар. Як і те, що це зашкодить їхньому рейтингу серед кримськотатарської спільноти. А народ цей — непростий, він незламний. І що б там не показували по телевізору, та які б їхні свята не оголошувалися

можна буде висловити свою волю.

Суттєво, що кримські татари — не так, як інші кримчани піддаються навіянню. Можливо, тому, що мають відмінні від слов'ян базові цінності й апріорі ставляться до нашого брата з певною недовірою. У 1992 році редакційну кімнату видавництва, де пропрацювала 12 років, було вирішено передати під кримськотатарську редакцію. На відміну від нас у них було фінансування, а ще — велика воля до самоствердження. Пам'ятаю, з якими коментарями вони несли з другого поверху собі холодильник, який, на їхній думку, був кращим за той, котримував час користувалися ми. Даремно я таємно надіялася, що мені дозволять мати в редакції своє робоче місце, де я могла б з'являтися за необхідності хоча б раз на тиждень. Вилетала, я корок, навіть до кіння не забрвши свої речі. І нікого не цікавили мої погляди. У цьому новому житті я була ворогом, а вони

— залишили мене, як жертву.

Правильно оцінила розстановку сил у Криму і російська влада, хоча за 20 років багато змінилося. Кримських татар треба було задобрити, створивши зовнішню атрибутику їхнього благополуччя. А українці, чим зшили зрозуміють, що вони лише «заблудлі овечки» з російського стада, тим для них же краще. Спіл

Народний депутат від Радикальної партії Ігор Мосійчук, заарештований судом до 15 листопада, вимагає особистої зустрічі з генеральним прокурором Віктором Шокіним. Про це він заявив під час допиту в ізоляторі СБУ, повідомила його адвокат Оксана Мельник.

«Допит відбувався в ізоляторі СБУ. Я була присутня. Його допитували як підозрювану особу, але Ігор Мосійчук висунув вимогу як народний депутат, що він хоче особисто побачитись з генеральним прокурором, і вже після цього він буде давати будь-які пояснення щодо тієї підозри, яка йому висувається», — поінформувала Мельник.

Вона також зазначила, що стороні захисту ще не вдались ознайомитись з матеріалами усіх справ по Мосійчуку.

Мельник також розповіла, що Мосійчук на сьогодні лише п'є воду і планує припинити голодування лише після зустрічі з Шокіним. Адвокат зазначила, що будь-яких відхилень у стані його здоров'я вона не побачила. «Він також сам підтвердив, що почуває себе нормальним», — сказала вона.

Як повідомляє УНІАН, 17 вересня Верховна Рада за поданням Генпрокуратури дала згоду на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання та арешт Мосійчука.

На засіданні ВР було продемонстровано відео за участі нібито Мосійчука, зняті прихованою камерою. На відео йшлося про можливість вирішення бізнесових питань за гроші.

Через деякий час його затримали в будівлі ВР. За інформацією Генпрокуратури, Мосійчук підозрюється у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених п'ятьма статтями Кримінального кодексу.

18 вересня Печерський районний суд Києва виніс рішення про обрання Мосійчуку запобіжного заходу у вигляді взяття під варто до 15 листопада 2015 року.

Вислухавши ухвалу суду, Мосійчук тоді заявив, що оголошує голодування.

* * *

Президент України Петро Порошенко наголосив, що влада має політичну волю боротися з корупцією і не обмежиться затриманням народного депутата від Радикальної партії Ігоря Мосійчука. Про це президент сказав в інтерв'ю українським телеканалам.

«Я хотів би чітко наголосити, що є політична воля президента і, я сподіваюся, політична воля влади для того, щоби ми дуже жорстко продемонстрували ефективність боротьби з корупцією, сьогодні в країні ця політична воля існує, і ніхто не зирається і не буде обмежуватись лише затриманням Мосійчука», — наголосив П. Порошенко.

Президент заявив, що держава повинна реагувати на факти хабарництва, які процвітають у Верховній Раді серед депутатів. На його переконання, усі депутати мають відповідати за свої дії.

«Моя позиція принципова: порушив закон — сідай у в'язницю. Зняття недоторканності — це ще не вирок суду, і, будь ласка, ми можемо забезпечити неупереджений, простиий, прямий розгляд цієї справи для того, щоб усє суспільство переконалося — злоочинець має сидіти у в'язниці, чи це олігарх, чи це корупціонер...» — наголосив П. Порошенко.

«ЦЕ — СУД ЛІНЧА», — прорік Ляшко, коли ВР дала згоду на зняття з Мосійчука недоторканності. Сказав він це без особливої радості. Хоча, здавалося б, сама ідея самосуду лідеру радикалів не чужа. Останній півтора року він не раз демонстрував себе послідовником американського полковника і судді Чарльза Лінча (втім, існує безліч версій того, хто з Лінчом дав своє ім'я одному з прадавніх способів кримінального переслідування).

Пам'ятасте численні відео: Ляшко виводить на чисту воду ворога Майдану або Ляшко особисто листрує корумпованого чиновника, Ляшко допитує полоненого ним же сепаратиста. А все раніше — Ляшко, який обієє суд Лінча ніжинському маніаку.

Виглядало розкішно, післу подобалося. А ще — вила як знаряддя народної відплати. Спільними зусиллями Тягнибока, Ляшка й Яроша ставлення українців до самосуду значно потеплішо. Половина опитаних Центром Разумкова готові його вправдати у певних випадках, а 12% вважають його єдиним можливим способом здійснення правосуддя. Додамо до цього довіру, яка впала до уявної величини (стараннями всіх тих же Тягнибока, Яроша та Ляшка), до влади, а особливо до депутатів. І можна бути упевненим: народ схвалить будь-яку найбільш незаконну розправу влади над представниками тієї ж самої влади. Йому — що «смітства люстрація», що дзвін наручників на засіданні уряду, що спецназ у залі ВР — однаково. Головне: є видовище, чистий адреналін.

Мосійчук майже рік сіяв розумне, добре, вічне, доводчи, що при владі самі лише шахрай і покидьки. Посінне ним дало щедрі сходи. Чому ж після голосування у ВР головний радикал не взявся за вила, а взявся рутинним чином оскаржити рішення парламенту в суді? В тому самому — продажному і боязливому, по саму зав'язку набитому креатурами Януковича? Чому? А тому, що суд Лінча хороший, коли Лінч — ти сам. Інша справа, коли лінчуєш тебе. Та половина українців, яка схвалює самосуд, не до кінця розуміє, що йдеться не про суд народу.

Насправді, суд Лінча — це продовження древнього, звичаєвого «кулачного права», суд озброєного над беззбройним, сильного над слабким, вчинений владою над тим, у кого влади немає. Тут не вимірюватимемо ступінь провини Мосійчука, як і градус його особистого патріотизму. Визнати, що переважить, — справа Феміди, у неї і ваги під рукою. Інша справа, чи порушила Рада закон, даючи добро на запит Шокіна? Так, порушила. Питання розглядали всупереч регламенту. Не обговорили на профільному комітеті, не дали слово «винуватцю торжества» тощо. А регламент — це окреме питання. Можливо, їх обуріли розцінки за депутатські послуги, названі у відеозаписах прокуратурі людиною, схожою на Мосійчука. Можливо, вразило розкодровування теракту на площі Конституції, надане Аваковим. Можливо, злякалися наслідків суду «революційній доцільноті» у трактуванні «Свободи», Радикальної партії, «Правого сектора». І вирішили на «хній суд Лінча» відповісти «своїм»?

Але є головне питання. І його ставлять усі, хто не згоден із затриманням Мосійчука. Воно таке: чому подібну поспішність не проявили відносно Клюєва, якого Генпрокуратура ще раніше пропонувала позбавити імунітету? З ним тягнули так довго, що наш герой просто не мав можливості не втекти.

Чи не було тут змови? Була. Будь-який закон — це свого роду змова. Змова еліт. Чи як сказав класик: «Закон — це всеого лише інструмент правлячого класу для забезпечення зручного йому порядку в суспільстві».

У нашому суспільстві досі бал править закон, що охороняє багатих, а вірніше, дуже багатих людей. Для них злочин проти особи (головним чином їхньої дорогоцінної особи) — провинність набагато серйозніша, ніж чиєсь економічні мухлювання відносно держави.

Мало того, за мірками

олігархічної правової системи розбазарювання державного багатства — це і не злочин зовсім, а так, спортивні змагання, екстрем, пов'язані з ризиком. Точні так, як і для прибічників Ляшка, Яроша і Тягнибока, — вважається не злочином, а включено геройством розстріл парочки сепаратистів або «продажних мусорів».

Брати Клюєви, Юрій Бойко та інші — давно вже не хлопчики, їх у бандитські розпальцівки закінчили грati ще у середині 90-х. Тоді суперники між ними вирішувалися теж у рамках «доцільноті», тільки не революційної, а доцільноти «переходу до ринкової економіки». «Лінчували» одне одного з гранатометів (як Савлохова), висаджували в повітря на стадіоні (як

застрелити. І велика частина суспільства, боюся, поставилася б до цього прихильно.

Дрібні корупціонери, злодюжки, рекетири та інша піна, збити хвилею революції, виришила, що олігархічна правова система вже рухнула. І автоматний ріжок зайняв місце букв закону. А отже, в умовах війни можна, незважаючи на поставлених олігархатом суддів і прокурорів, відмінити, пилити і грабувати.

Але це — шлях до розвалу держави. І оскільки єдиний, хто може йому протистояти, — це стара, противна олігархічна правова система, до неї і звернулися по допомогу влада і навіть — так — суспільство!

Радикалів почали пресувати. І на правовому фронті у методів Сашка Білого немає

ідейна основа суду польових командирів: своїм — усе, ворогам — закон, креативному класу не підходить.

Креативний клас, що зробив революцію, характеризується кількома якостями. Це — усвідомлення високої цінності людської особистості як двигуна історії. Це — об'єднання не за етнічними, мовними принципами або рівнями достатку, а за спільним розумінням майбутнього, сприянням життя суспільства (за Шпенглером) не як що «відбулося», а як що «здійснюється». Це — існування і спілкування в широкій системі горизонтальних зв'язків, де, як у ФБ, усі рівні — і міністр, і студент-першокурсник.

За своїм образом і подобою цей клас і повинен побудувати суди, поставити туди суддями представників свого класу. Це зніме ореол святості з судових рішень, це відкине розуміння закону як істини, даної кимось зверху, залишить йому лише роль зведення правил для зручності життя людини.

Раз і назавжди має бути похована теза, що закон і моральність — це різні речі: так, моральність ширша за закон, але закон не може виходити за рамки моральності.

Так само, як і наша нова поліція, нові судді не повинні нести відчуття загрози. В них не повинні бачити каючу правоцію, а лише захисників і друзів, до яких законослухняний громадянин може звернутися по допомозу. Судді повинні стати контактними, простими, рівними нам, тими, в чио справедливість ми беззастережно віритимо.

З чого почати? Як і в по-ліції, з експерименту. Створити один маленький (за кількістю суддів) і важливий (за ступенем відповідальності) спеціалізований суд. І надати цьому суду виняткове право судити суддів. Тих, хто прокрався, хто ухвалив свідомо несправедливі вироки, кого скопили за руку НАБ і СБУ, кого вимагає притягнути до відповідальності громадськості.

Суду цього повинні притягнути люди, які жодного дня до того не працювали в інших відомствах, обрані по вже відлагоджений системі громадських кадрових комісій.

Ні в їхній підбір, ні в просування по службі, ні в дисциплінарні провадження існуючій системі правосуддя, обрані по вже відлагоджений системі громадських кадрових комісій.

Ні в їхній підбір, ні в просування по службі, ні в дисциплінарні провадження існуючій системі правосуддя, обрані по вже відлагоджений системі громадських кадрових комісій.

Нові судді мають бути молодими і по-хорошому жорсткими до своїх колег, які порушили присягу. Рішення суду має бути остаточним і не підлягати оскарженню ніким, за винятком європейських інституцій. Приблизно, на наш дилетантський погляд, так.

І з цього почати побудувати нової судової системи в країні. Тому, хто зможе просувати її двом судам Лінча, що ведуть смертельну війну в країні, треба буде встановити пам'ятник. Ми навіть згодні на те, щоб назвати новий суд ім'ям його засновника. Нехай це буде суд Шишкіна. Чи суд Саакашвілі. Або навіть — суд Ляшка, якщо небо впаде до наших ніг, і він на таке сподобиться. Заради Бога!

Євген ЯКУНОВ,
Віктор МІШКОВСЬКИЙ
(«Укрінформ»)
м. Київ

СПРАВА МОСІЙЧУКА. КОЛИ СУДИ ЛІНЧА ВОЮЮТЬ МІЖ СОБОЮ

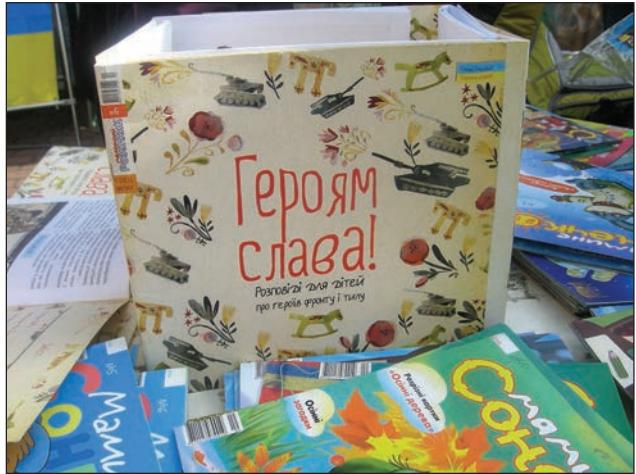
З міркувань доцільноті без зайвих розмов був узятий під варту і Мосійчук. Не зроби цього прокуратура — ляшківці влаштували б у сесійному залі знатну бійку. На радість майбутньому електорату. А може, і «димовуху» кинули б. Чи ще щось гірше. Ось шокінці і «коротили процедуру». Чому не заперечували депутати? Це — окреме питання. Можливо. Ідея Брагіна), вбивали в аеропорті (як Євгена Щербаня).

Доцільність розписувалася найкрайнішими барвами, поки у віце-спікери ВР, а потім в АП не прийшов Віктор Медведчук. Саме він за-пропонував Кучмі, а той реалізував проект своєрідного «круглого столу» між олігархами, бандитами і владою.

Мета його була простою — закласти злодійські поняття у вітчизняне законодавство і намагатися надалі вести суперечки у рамках цих олігархічних законів. Братики з автоматами змінили армію адвокатів, юристів, ручних суддів та прокурорів, поставили за квотами кланів. Кожне велике розкрадання бюджету дуже грамотно обставляли юридично, кожен віджим, відкат і розпил отримував свою законну підставу.

І вибудували юридичний захист на майбутнє Клюєви з Бойком зовсім не в передчутті Майдану. Вони в нього не вірили. Це потрібно було на випадок зміни кланів у владі і спроб по-новому переділити власність, потоки і вплив.

Ось чому всіх їх так важко вивести на чисту воду. Все наше законодавство, вся судова система, вся прокуратура 20 років заточувалася на те, щоб зберігати спокій олі

Вже є підрахувати важко — вкотре тепер пишу про львівський Форум видавців? Переїбраю в пам'яті написані на цю тему матеріали... Десять? Однадцять? Так, пишу вже, як мінімум, дванадцятий раз. Здавалося б, склав повне уявлення про цю важому історичну подію. І все ж, писати про Форум досі складно. Як сказав нещодавно молодий дніпропетровський письменник Дмитро Бондаренко, — «львівський Форум видавців — це явище майже космічне...». Бо яку його сторону, яку грань не візми, — кожна є вагомою. Можна довго перелічувати те, що написано в Україні за останній рік. Навіть якщо згадувати тільки найкращі художні твори, — говорити на цю тему можна довго й довго... Можна спробувати проаналізувати всі сторони нашого життя, на які впливає Форум. І в цьому випадку певен: будь-який аналітик говорить про роль цього явища шанобливо. Можна проаналізувати важливі для себе зустрічі. І знову вийде, що під час кожного Форуму я бачу не менше двох-трьох десятків дорогих мені людей, яких не побачив би за звичайнішими обставинами. Бо Форум видавців — це ще гігантська українська «тусовка», якої не було та й не могло бути в усій нашій попередній історії.

Поки все йде добре, незважаючи на війну і помітне збідніння населення. Попри все, — є люди, які пишуть чудові книги; попри все, — багато людей готові їх купувати. Щоправда, у п'ятницю і в суботу мені здалося, що людей біля яточ трохи менше, аніж було минулого року. Не суттєво, може, на 10-15%, але таки менше. Це легко пояснити війною, зростанням цін, необхідностю економити... Так що, не дуже й засмутився. Але в неділю наплив людей був таким величезним, купували так багато, що я зрозумів — не слід поспішати з висновками. Форум довів свою життєздатність, і це не може не радувати.

СПРАВЖНЕ СВЯТО ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ

Зареєструвавшись як власкор «Кримська світлиця», я отримав програмку Форуму. Читаю — і очі розбігаються. Вибір книг і заходів величезний! Наприклад, «Балтійські поезії» в книгарні «Є»; або сценічне читання британської поезії «Ножі в курках» Девіда Герровера. А ще як би піти на «Ніжинську школу поезії», яка буде в Музеї Ідей! У мене ж батьки з Чернігівщини, а я про цю школу практично нічого не знаю. Або ось такий філософський захід: «Літературна творчість і правда. Чи можливо сказати все?». Хотілось б хоч одним оком глянути. Тим паче, що таку назуву має багатообіцюча зустріч з французькою письменницею Катрін Кюссе. Чому дніпропетровець Дмитро Бондаренко назвав форум явищем «майже космічним»? Так тут же теми такі глибокі! Скажімо: дискусія на тему: «Острів Європа. Мовний архіпелаг у морі великих культур». Або «круглий стіл»: «Чи потрібна державі розумна нація?». А ще можна було б сходити на презентацію книжки відомого голландського перекладача з російської мови Ганса Боланда «Моя російська душа». А якщо така тема не до вподоби, то можна вибрати «Литовські поетичні читання» в театрі імені Кур-

баса. А хто ж відмовиться піти на творчу зустріч з ведучим телеканалу «ZIK» Данилом Яневським? Або з відомою телеведучою Ольгою Герасим'юк? Як бачите, вибір надзвичайно широкий. І це, зауважте, не в офіційній столиці України, а в провінційному Львові. Хоча хто тепер назве Львів провінційним містом? Культурний центр Європи!

ПРО АНЕКСІЮ КРИМУ ТА ВІЙНУ НА ДОНБАСІ

Складалося так, що в п'ятницю, 11 вересня, я цілком стихійно, без повторного перегляду програмки, забіг до великого залу, а там якраз розпочалася презентація книги Тараса Березовця «АНЕКСІЯ: ОСТРІВ КРИМ. Хроніки гібридної війни». Зал був повним, і запитання ставилися цікаві. Було й таке: «Фіні втратили частину території у 1939-1940 роках. Всі переїхали в глиб своєї країни, бо ніхто не хотів жити в СРСР. Японці також не хотіли жити на радянських Курильських островах, тому всі переїхали у глиб Японії. Звісно, вони не проти повернутися на батьківські землі, але це досі нікому не вдалося. То як же Україна поверне Крим, коли самі кримчани хотіли в Росію? Прийміні значна їхня частина...».

Тарас Березовець відповідав досить аргументовано.

Мовляв, часи інші, безкарно змінювати кордони ніхто нікому не дозволить, та й до Росії хотіло не так вже й багато кримчан, референдум дутій, Росія слабне на очах... Воювати з нею не будемо, але дипломатичними методами повернути півострів можна. Причому це буде доволі скоро, через півроку, максимум — через рік після того, як змістять Путіна. Бо кожен новий російський президент буде вимушений рятувати економічну ситуацію і вести діалог з потужними світовими гравцями. Тарасу Березовцю аплодували, купували його книгу, ставали в чергу за автографом. Ось тільки я скрушно зітхнув, подумавши: «Чоботар, як завжди, без чобіт!...». Книга аналітична, цікава, хотілося б і собі придбати, але... Наше рідне Міністерство культури настільки віртуозно нейтралізує патріотів, організувавши «тотковий» голодомор (виплату зарплати ю досі не «розворозили»), що інколи зарадається думка: «Може, й вони діють заодно з Путіним та Аксёновим?

* * *

Потім була презентація книги «Аеропорт». Був присутній і сам автор твору — кореспондент і фотограф «Лос-Анджелес таймс» Сергій Лойко, який провів чотири дні і ніч серед легендарних українських «кіборгів». Щоб побачити легендарного журналіста, почти його розповідь, люди стояли у проходах та бліяли самої сцени. Всі слухали, затамувавши подих. Розповідав журналіст цікаво: «Серед «кіборгів» не було поганих людей. Усі хлопці були чудовими! Наприклад, Михайло з позивним «Поліглот», якому дали такий позивний саме через його грамотність. Він

не лише володіє іноземними мовами, а й знається на будь-якій зброї, зокрема й іноземній. Це — люди з широким кругозором, які свідомо йшли на ризик...». Щоправда, де-хто почав переглядатися із сусідами, коли Сергій Лойко сказав, що не можна АТО вважати війною українського народу з російським. Це — війна українців з однією лише людиною — Володимиром Путіним. Тут уже чимало людей скептично перевірнулися, бо всім відомо, наскільки великим є рівень підтримки Путіна у Росії. Але, попри все, ніхто не наважився дорігнутити письменнику і журналісту, який чотири дні перебував поряд зі смертю й одного разу навіть тримав у руках відірвану голову в касці — все, що залишилося від знамого сміливця-«кіборга».

ВРАЖЕННЯ ДРУЗІВ ЗІ СХОДУ

Випадково побачив у натовпі поета з Горлівки Миколу Джміля — свого часу ми багато спілкувалися з ним на Майдані. Мой радість не було меж, адже його рідне місто окуповане, і в мене не було жодної впевненості, що мій побратим живий-здоровий. Звичайно, і Микола був дуже радий зустрічі, тим паче, що за цей час написав і видав книгу віршів. Як добре, що на Форумі завжди є можливість поспілкуватися з друзями, які живуть на сході України! Їхня інформація про

олігарха. Піднімають голови сепаратисти та олігархи прососійські. Щоправда, тепер вони стали обережнішими, але більшість людей відчули, що майтник хитнувся в інший бік. Звичайно, таким проросійським, як Донецьк, Дніпропетровськ уже ніколи не стане, але... «Якщо раніше Партию регіонів підтримувало до 60% дніпропетровців, то тепер лише 30%», — каже письменник. — Молода пе-рейшла на проукраїнські позиції. Здавалося б, усе йде до кращого, але біда в тому, що оті 30% проросійських голосів належать людям старшого покоління, а вони ж голосять дружно, єдиним фронтом. А молоді до виборів ставиться надто легковажно. Тому в нашемі місті знову може змінитися неукраїнська влада...».

«Нас зустрів Львів — чудовий, таємничий, творчий. Екскурсія була нетривала, проте події Форуму дали можливість особисто поговорити з Сергієм Жаданом, Антоном Мухарським, Вадимом Дорошенком... З громадською організацією «Простір свободи» ми обговорили подальші шляхи співпраці. З Іваном Андrusяком презентували першу книгу-переможницю літературного конкурсу від «Фонтану казок». Мала наго-

Микола Джміль показує читачам свою нову книгу

Оксана Проселкова разом з «Орестом Лютим»

стан справ часом точніша, аніж офіційні прогнози. В усіх випадку, суттєво її доповнє. Скажімо, згаданий вище Дмитро Бондаренко з Дніпропетровська розповів, що після того, як Коломийського трохи «потіснили», політична ситуація в місті погіршилась. Патріоти вже не відчувають потужного сприяння проукраїнського

нафорумі багато розмовляють з Оксаною Проселковою. Познайомилися з нею ще навесні у Краматорську. Про патріотичну вчительку української мови дізнатався наприкінці минулого року з соцмереж. Тож було цікаво знати, як відроджується український дух у звільненному від бойовиків місті. Потім ми дово листувалися у Фейсбуці. І ось тепер ентузіастка мовного відродження у Львові! Звісно, вибрали найкращий час — дні проведення Форуму видавців. Сходили на каву втрьох — з нами був ще вірний «світличанин» професор Роман Пляцко. Довго

ту також взяли участь у дискусії щодо рекомендованих списків (організатори «Норадрук»), учасниками якої були Микола Кравченко та Тетяна Логуш. Особливо вдячна проекту «Із заходу на схід» — Тетяна Невська (Слов'янськ) та Володимир Сікорський (Львів), які надали контакти директора Хмельницької ЦМБ та познайомили з адміністрацією львівської ЗОШ № 78. Вже є домовленості про співпрацю. Багато розмовляли із небайдужими львів'янами, звичайними пе-рехожими, міським художником та Вірою — продавчиною на «Вернісажі». Найкращі роботи ми привеземо до нашого міста...».

Тоді, під час зустрічі, ми затаркнули з Оксаною Проселковою тему облаштування спеціалізованих кiosків з українською літературою. Чи можливо їх відкривати у звільнених від сепаратистів містах Донбасу? Я розповів Оксані про досвід патріотів Житомирщини, зокрема Ново-воград-Волинського, — там непересічний місцевий поет Анатолій Клоско є ще й власником невеликого книжкового магазину «Обрій», де популяризує твори українських авторів. «Кримська світлиця» писала про нього наприкінці 2013 року.

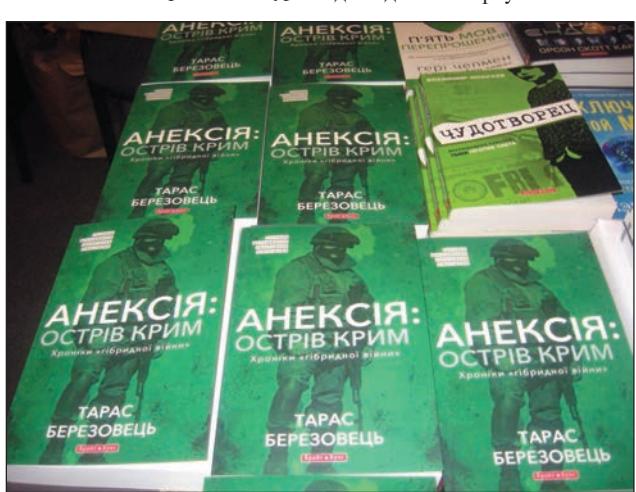
(Закінчення на 7-й стор.)

Журналіст і письменник Сергій Лойко

Люди слухають Сергія Лойка, стоячи в проходах

ЯВИЩЕ МАЙЖЕ КОСМІЧНЕ...»

На мое запитання Оксана Проселкова відповіла так: «Я вважаю, що це реально. Головне, щоб за справу взялися ентузіасти. Бо є вже багато дітей, які хочуть читати українські книжки. Інколи я ознайомлюю учнів з творами українських письменників і завжди чую запитання: «Де можна купити цю книжку?». У багатьох уже є потреба мати вдома твори української літератури. Ідею можна було б обговорити у «Вільний хаті» — це такий клуб у центрі Краматорська, де збиралася проукраїнська молодь. Та й взагалі, не треба сприймати Донбас, як територію, де все українське не має шансів на розвиток. Ось, наприклад, моя чотирічна Софійка щоранку, йдучи до дитячого садка, наспівує український гімн. Чим це пояснює? Очевидно, навіть у дитини є потреба в чомусь високому, духовному...

В дитинстві моя прарабуся (а росла я на Харківщині) вчилася мене забороненої тоді молитви «Отче наш...». Щовечора ми пощепки читали цю молитву. Тепер у нас в Краматорську релігійна ніша заповнена переважно церквами Московського патріархату, а від них немає такої святості в душі... Можливо, тому молитву нам заміняє гімн. Софійці дуже подобається мотив, значення деяких слів вона спочатку не знала, доводилося пояснювати. А тепер добре знає текст і може заспівати гімн навіть удень, гуляючи з дідуsem і бабусею. А коли зустрічає на вулиці українських військовиків, то радісно каже: «Це — наші визволителі!...». Так що Донбасом займатися треба, головне, щоб усе українське суспільство допомагало місцевим ентузіастам!».

I БЕРЕСТЕЙЦЯМ С ЧИМ ПОХВАЛИТИСЯ НА ФОРУМІ

У театрі «Воскресіння» була презентація діяльності Товариства української літератури при Спілці білоруських письменників. Вихідці з Берестейщини Наталка Бабіна і Поліна Скурко розповідали дуже цікаво. З деяким сумом я думав про те, що ці люди фактично вже прийшли на зміну ветеранам української справи. Ці хороши, але ж і попередники були велетами! Декох з них я добре знов особисто, скажімо, Володимира Леонюка та Василя Горбачука. Обидва пішли з життя майже одночасно наприкінці 2013 року, в розпал подій на Майдані. Ніби змовилися між собою затяті полішки, щоб і в потойбіччі бути разом. До речі, ю один,

Оксана Проселкова з художником, активним учасником Опору Сергієм Захаровим

і другий були нашими вірними передплатниками. Я ще й думав інколи: ну, що їм, полішкам з-понад Прип'яті, найпівденніша в Україні газета «Кримська світлиця»? А потім зрозумів: вони були раді навіть тим епізодичним публікаціям про Берестейщину, які з'являлися в нашому виданні. До того ж тема ідентичності у нас була не на останньому місці, а для них це завжди було актуальним. А вже наскільки тепер це актуальним! Адже Росія окупувала частину території Донбасу і Криму. По суті, повторюючись те ж саме, що в 1939 році зробив Сталін з Берестейчиною. Різниця тільки в тому, що мовно близьку до Волині Берестейщину приєднали до миролюбної, нешовіністичної Білорусі. І реально полішкам заливали сала за шкуру аж ніяк не білоруські шовіністи (таких, мабуть, і в природі немає), а російські більшовики-імперці. Позитив був тільки в тому, що полішки залишилися на землі предків, ще добрих півстоліття розмовляли у містечках і сільській місцевості рід-

ного говіркою, і так, поступово, без насильства, вивчили літературну білоруську мову. Тепер навіть проукраїнським берестейцям вона близка від української. Причому розмовляють нею вільно, тоді як українською — з помилками. Але, попри цю сумну обставину, сентимент до України нікуди не дівся. А білоруський світ (навіть в умовах жорсткого режиму Лукашенка) з таким сентиментом згоден мириється. У Криму ж і на сході окупант жахливіший, «зачистки» масштабніші, біженцями стали навіть частина російськомовних кримчан, бо що може бути страшніше від рафінованого «руського міра», тим паче, підсиленого флотом, авіацією, танками і ФСБ?

Свого часу ми з Горбачуком і Леонюком довго думали про те, як зберегти поліську самобутність, не нарежаючись при цьому на конфлікт з патріотичною білоруською інтелігенцією. Адже остання трактує Берестейщину, як свою споконвічну землю, а пінсько-берестейські го-

вірки вважає білоруськими. На щастя, конструктиву додалося, коли підрозділа молодь. Саме молодші сини й доньки Берестейського краю знайшли формулу, яка всіх влаштовувала: «Ми — етнічні українці, але політичні білоруси».

Білоруський патріотизм берестейців з українським сентиментом досить високий, вони не хочуть бути частиною «руського міра» і все роблять для того, щоб Білорусь була білоруською. А ще вони дуже послідовно працюють над тим, щоб зробити свій край плацдармом українсько-білоруської дружби. Про це говорять і матеріали, розміщені в білорусько-українському альманасі «Справа». Саме з нього я дізناєсь про таких чудових людей, як Дмитро Щербина і Владіслав Ахроменка. Перший — українець з Кривого Рогу, живе й працює у рідному місті. Другий — білорус з Гомеля, який тепер проживає в Чернігові. У «Справі» є переклад білоруською мовою Павличкового тексту пісні «Два кольори», зроблений Дмитром Щербиною:

*Як я малы збірався
на вясне
У свет пайсці
нязнаніми шляхамі,
АЗдобіла кашуло маці мне
Чырвоными і чорнымі
шывкамі...*

Як на мене, то переклад — дуже вдалий; і якщо вже так добре попрощався український Дмитро Щербина, якщо вже берестейці знайшли спосіб через Мінськ донести високоякісний криворізький культурницький продукт до Львова, то й ми, мешканці українського «П'емонту», могли б зробити свій внесок. Непогано було б знайти місцевих виконавців білоруського варіанту цієї пісні. А виконувати її можна скрізь — і у Львові, і в Києві, і в Краматорську, Слов'янську, Лисичанську, Сєверодонецьку... Або й зовсім близько від передової, в зоні АТО. Особливо в тих частинах, де з проросійськими терористами воюють етнічні білоруси.

* * *

Щоб читач мав ще повніше уявлення про те, яку добру, історичної ваги справу робить альманах «Справа», наведу лише початок надрукованого там оповідання берестейця Олеся Поплавського «Час нэ належыт мэні...». Але писатиму, використовуючи український алфавіт, щоб читачам було звичніше:

«Народзеяся я на Трайцю в 1958 році. Містечко Анто-

поль чи, як його ще називали місцеві люди, Антопілле, куди привезли народжувати мою вагітну маму, знаходилося не тає далекою от нашого села. На тій час воно мало статус районного центру, там була своя церква, боляніца, базар і велика кількість магазінів...».

Ми бачимо, наскільки близька ця говірка до літературної української мови! Я вже не кажу про те, що будь-який волинянин без вагань сприйме Олеся Поплавського за свого земляка.

Альманах «Справа» лише розпочав свою шляхетну працю, але вже видно, наскільки масштабною і потребною двом нашим народам може бути ця робота. Завдяки приїзу Наталки Бабіної, я впер-

дозволив їй навчатися на українському філфаку. Звісно, у ті часи таке ефективне «підкріплення» українські та білоруські культурам було небажаним. Но не сприяло формуванню «единого советского народа». А Майя Львович писала дуже сильні ідеологічні вірші! І зовсім не раздяняські... Ось, наприклад:

*Іду я на прошук,
Простити прошу я
За те, що народилася
Тридцять третього року...
За те, що принесла радість
Мої мамі й тату.
Не знала, що помирають
У силах малята...*

Ця дивовижна жінка померла зовсім недавно, у липні 2015 року, і я дуже шкодував, що «Справа» не почала виходити раніше. То точно знайшов би спосіб освідчитись у симпатії дивовижній поетесі з білорусько-українсько-єврейською душою.

* * *

Я недаремно так довго зупиняюся на презентації діяльності Товариства української літератури при Спілці білоруських письменників. Попри те, що акція була не дуже багатолюдною, але ж ви бачите, яка титанічна робота стоїть за появою «Справи», якими чудовими можуть бути перспективи українсько-білоруського співробітництва. Особливо з огляду на те, що нам стратегічно важливо контактувати на півночі з білоруською, а не «sovkoю», про російською Білоруссю. Якщо Форум створює можливості так активно працювати в цьому напрямку, то уявіть собі — скільки можна зробити усім українцям на всіх інших напрямках! Ось тому й називає його дехто «явищем майже космічним» і на вріяд чи при цьому дуже перебільшує.

Сергій ЛАЩЕНКО

Наталка Бабіна — місток між культурами

ше почув (хоч давно вже не байдужий до білоруської культури) про поетесу з Харкова Майю Львович. А тут надруковано такі чудові вірші:

*Душа — гебрейська,
беларуська
І українська. І людська.
Ви не діліть її...*

У цих рядках — справжній маніфест людини, яка народилася в Одесі, перед тим батьки її довго жили в Білорусі (причому родина розмовляла на ідиш), потім Майя пережила евакуацію в Казахстан, потім знову переїхала в Україну і вирішила присвятити своє життя «непрестижній» українській мові та перекладам з білоруської на українську. Її довго не дозволяли читати на українській філології — лише на німецькій. Навіть самому Сталіну довелося писати, щоб

Книга і пісня — поруч

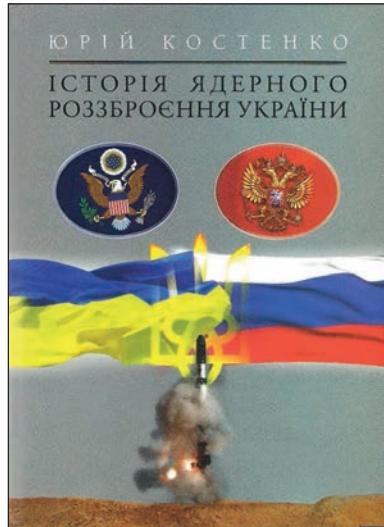
Берестейщина...

ЗАМІСТЬ ТОГО, щоб знищити ядерну зброю, УКРАЇНА ПЕРЕДАЛА ЇЇ АГРЕСОРУ...

**ЕКС-МІНІСТР ЕКОЛОГІЇ ЮРІЙ КОСТЕНКО ВИДАВ КНИГУ ПРО ТЕ,
ЯК НА ПОЧАТКУ 90-Х УКРАЇНА ПОЗБУВАЛАСЬ СВОГО ЯДЕРНОГО АРСЕНАЛУ**

— Багато речей тут цитується, які вже ми маємо в сьогоднішній політиці, — про них говорилося тоді, що це може привести до таких наслідків сумних. Про це говорили і військові, дуже активно попереджали про такі речі.

— Конкретно попереджали?

— У книжці дуже чітко є водорозділ між прихильниками ядерного роззброєння з максимальною вигодою для України і прихильниками так званого російського сценарію ядерного нероззброєння — передачі ядерної зброї України Росії. Ми пішли за цим сценарієм де-факто. Хоча де-юре все ухвалювалось Верховною Радою виключно під кутом знищення ядерної зброї, а не передачі Росії, в цьому феноменальній підміні понять. Ми її не знищували, ми її передавали Росії, і Росія цією зброєю озброювалася, а тепер нею погрожує всьому світу й Україні.

— Тобто головний міф цієї історії, — що відбулось не знищення, а передача?

— Так, відбулося не ядерне роззброєння, а відбулася передача потенційному агресору, причому у військовій доктрині, яка писалася 1992–1993 року, також дуже жорстко ставилося питання: а хто ж наші потенційні противники? Демократична опозиція тоді чітко говорила, що найбільшу загрозу у майбутньому десятилітті становитиме для нас російський імперіалізм і менталітет імперський, який нікуди не зник після розпаду Радянського Союзу. А вчораши комуністи в Росії вбачали, насамперед, старшого брата, й абсолютно були переконані, що Росія ніколи не буде агресором проти України. На цьому також відбувалися дуже жорсткі дискусії в контексті того, що ми повинні робити з ядерною зброєю.

— А яка частина людей що тезу проговорювала вголос, що Росія — потенційний агресор у майбутньому,

у 90-х роках Україна передала Росії забагаченого урану і плутонію на сто мільярдів доларів — таку цифру у своїй книзі «Історія ядерного роззброєння України» називає колишній міністр екології та учасник переговорів щодо знищення ядерного арсеналу Юрій Костенко. У виданні описуються події від появи в кулуарах тодішнього українського парламенту самої ідеї без'ядерного статусу — до остаточного знищення, а точніше, передачі Росії ядерних матеріалів та українських боєголовок. Більшість матеріалів для видання збиралася у період 1990–1995 років, але доповнювалася і пізнішими даними — включно з теперішньою війною на сході. В інтерв'ю Радіо «Свобода» Юрій Костенко розповів про роль Західу в переговорах та про те, як ядерна тема розділила на старті незалежності український політикум.

і навіть серед тих, хто голосував за ядерне роззброєння?

— Я наведу приклад. Уже коли безпосередньо розпочалася війна Росії проти України, в мене був добрий знайомий, дипломат, який повернувся після дипломатичної служби в Україну, коли я з ним зустрівся, від нього пролунала така фраза: «Хто б міг подумати, що Росія нападе на Україну?». А я на той же час з ним говорив, коли він ще працював у Великобританії, це був 1995 рік, ми поїхали досліджувати їхню практику ліквідації ядерних аварій. І от під час цієї поїздки в контексті ядерного роззброєння дуже багато ми говорили на цю тему з дипломатом, він тоді був заступником посла з наукової частини. Я тоді говорив, що ми віддаємо зброю потенційному агресору, Росії, тому це — колосальна помилка. І от коли він приїхав, сказав: «Хто б міг подумати, що Росія нападе на Україну?». Так це людина, яка в принципі досить освічена, бачила всі процеси, які відбуваються в Українській армії.

Отже, ця війна в коридорах української влади чітко розмежувала по різni боки барикад тих, хто розумів, від кого треба захищатися і що для цього треба робити, і тих, хто цього не розумів. Так-от, тих, хто розумів, було дуже мало. Якщо говорити про високопосадовців, то я їх можу перерахувати: Іван Плющ, він дуже добре розумів і підтримував усі мої пропозиції щодо створення спеціальної групи, яка вивчала ядерне роззброєння і готовила рішення Верховної Ради. І вже напередодні голосування він підтримував саме концепцію, яку робоча група вносилася щодо того, який має бути процес знищення ядерної зброї. Прем'єр Кучма — він як фахівець, директор «Південмашу», чудово розумів, що це таке, він підтримував. Він мене призначив першим головою делегації України на переговорах із Росією щодо ядерного роззброєння і дуже довго пручався, коли Кравчук вимагав мене змістити, але Кравчук діяв, насамперед, за рекомендаціями МЗС. Якщо говорили про вищих посадовців, — це ті люди, Плющ і Кучма, які сприяли тому, щоб цей процес рухався з урахуванням національних інтересів України. А всі інші посадовці, починаючи від Кравчука, Зленка, Марчука...

— Який аргумент для Кравчука тоді відіграв найбільшу роль, впливну на таку його позицію?

— Я думаю, попри те, що він як президент, тим більше перший президент України, усвідомлював певні потенційні загрози, які несе в собі Росія незалежній Україні, він був під впливом деяких рухівців, зокрема Дмитра Павличка, який у перші роки незалежності дуже активно впливав на позицію Кравчука, але ще більший вплив на нього сформувала стара система влади, яка залишилася після незалежності непоторканою. Тому на Кравчука тиснула вся піраміда радянської системи влади, яка продовжувала Росію визнавати якщо вже не братом, то найближчим стратегічним сусідом.

І тому з кожною аргументацією, з якою я, наприклад, приходив до Кравчука від імені робочої групи, що треба робити і як треба робити ядерне роззброєння, він це все вислуховував і навіть погоджувався, але після мене до Кравчука заходили десятки тих, то говорив принципово іншу позицію. Позицію, яка полягала в тому, що, по-перше: це — не наша зброя, по-друге: ми не вміємо з нею нічого робити, по-третє: вона є небезпечна. Кравчука лікали, що вона може вибухнути. Це все робили представники Росії або українські представники за російськими підказками.

Тому Кравчук, у характерній йому манері вміння ходити між крапельками, ходив між цими крапельками — абсолютно протилежними стратегіям ядерного роззброєння. У результаті дійшло до того, що своєму найбільш агресивному, не-прогнозованому, недемократично-му сусідові передали третій у світі ядерний потенціал і натомість не отримали нічого. Те, що називають гарантіями безпеки, — це теж російська розробка, яку вона провела через українське МЗС — американці попереджали, що це не є гарантіями безпеки, це запевнення у безпеці. Це — дві великі різниці. Гарантії безпеки своего часу отримали Австрія, коли СРСР і США підписали юридично зобов'язуючий документ, який, з одного боку, гарантував нейтральний статус Австрії, а з іншого, — відсутність будь-якої агресії щодо цієї країни. Ми не отримали такого варіанту.

— Я розгортаю зараз Вашу книжку якраз на сторінці, тут фото з газети, де заголовок: «На ракетних шахтах України з'є новий Чорнобиль» — це той самий аргумент?

— Це — абсолютно неправда, бо я був єдиним цивільним представником України на підприємстві, яке розбирало українську тактичну зброю в Росії, під Свердловськом. На цьому підприємстві працювало близько 60% етнічних українців. Дуже секретне підприємство, торсект Радянського Союзу. Дуже сувора система супроводження. Коли я потрапив на підприємство, до мене підійшов один із супроводжувачів і пошепкав: скаж, щоб ми не боялися, що з нашими боєголовками щось трапиться. Дуже надійна система захисту, і за всі роки експлуатації ядерних боєзарядів (навіть із порушенням регламенту) жодної ядерної аварії не було.

Через деякий час я був на конференції з ядерною безпекою у Росії, і там прозвучала точно така ж інформація від начальника одного з управління Міністерства оборони Росії, яке займається експлуатацією ядерних вибухових пристрій, який наводив приклад про надійність радянської системи ядерної безпеки: коли піднімали із затонулих атомних підводних човнів боєзарядів, які там декілька років лежали, їх розібрали, і нічого не траплялося. Ну а найсвіжіша інформація, сучасна, — нещодавно святкували 50 років радянської ядерної зброї, і начальник управління Міністерства оборони Росії сказав, що Україна не порушувала жодного міжнародного документа: ядерну зброю вона успадкувала. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї не передбачав розподіл ядерної держави, що робити з ядерною зброєю, яка раптово опинилася у правовий спосіб на території інших країн. Тому США не могли брутально тиснути на Україну, тим більше, санкції застосовувати.

З іншого боку, Україна одразу ж задекларувала свій намір стати в майбутньому без'ядерною. І США починали з нами працювати на пряму, як набути без'ядерного статусу із максимальною вигодою для України. Є листування з компанією General Atomics, яка пропонувала нам весь цикл переробки ядерних матеріалів у мирний атом, в ядерне паливо. Для України це була колосальна вигода, тому що 100% ядерного палива ми отримуємо тільки з Росії.

США пропонували нам переробку ядерних матеріалів, пропонували, як захистити себе, коли у нас не буде ядерної зброї, — вони казали чітко: «В НАТО». І третє, що пропонували США, — поступово відходить від російської «парасолі» — і ядерної, і політичної, і економічної, і фінансової.

— До речі, уран і плутоній, який Україна передала, пішли в Росії у збройову сферу чи в енергетику?

— Цього ніхто не знає, але з практики не лише Росії, а й США, збройовий уран і плутоній, як правило, йдуть знову на виготовлення ядерних пристрій — причому морернізованих.

— Як би Ви назвали цю свою книгу?

— Я її назвав... Це — енциклопедичне видання, яке найбільш повно змальовує весь процес перших років незалежності, не тільки ядерного роззброєння, а загалом становлення державності. Багато матеріалів, документів, кульярної частини, закритої, яка формулювалася на Раді безпеки й оборони України.

— Ви можете наважитись сказати, що це безстроння оцінка, чи все ж Ваша позиція там є?

— Це вже не тільки моя оцінка. Нещодавно одна дуже цікава людина, яка прочитала, сказала: так це кримінальна справа готова, посібник для генерального прокурора.

Тетяна ЯКУБОВИЧ

(Продовження.
Поч. у № 34-38)**Глава 10. ТВОРЕННЯ
ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ. ПОЧАТОК**

Станом на 22 серпня 1991 року у Києві Голова Верховної Ради України Леонід Макарович Кравчук міцно утримував владу і не втратив свій шанс увійти в історію лідером Української нації, провідником процесу здобуття Україною незалежності. Він вчасно підтримав національно-демократичні сили у Верховній Раді України, і результатом їхніх спільніх дій стало затвердження Акта незалежності України 24 серпня 1991 року.

Днем раніше демократичні сили домоглися підняття над Верховною Радою синьо-жовтого національного прапора України. Це було підтвердженням повної поразки ГКЧП в Україні і народженням політично незалежної держави Україна. Відтепер Верховна Рада України мала б зайнятися утвердженням суверенітету молодої незалежної держави і творенням національних Збройних Сил — однієї з найавгустивіших складових суверенної держави Україна.

До цого ж часу в інтернаціональному Радянському Союзі реалізація і навіть проста підтримка ідеї створення національної армії жорстко переслідувалася відповідними державними органами, партійним і військовим керівництвом, ну а для нас, діючих офіцерів, це було просто небезпечно, бо загрожувало кар'єрі або звільненням з армії. Тому військова колегія Народного Руху України у своїй роботі спиралася на офіцерів-депутатів, які мали недоторканність, таких, як полковники В. Мартirosyan, В. Лазоркін, О. Скіпальський, капітан-лейтенант І. Тенюх, капітан В. Фукс, та на офіцерів запасу: В. Чечила, С. Рудюка, О. Миколишина, В. Пилипчука, А. Кошила, П. Недзельського, В. Говоруху, О. Зілінського, В. Захарченка, О. Нижника, А. Шміла та інших. Зусиллями саме цих офіцерів-патріотів протягом кінця 1990 — середини 1991 років і був розпочатий процес створення Збройних Сил України, що набув незворотного характеру після поразки ГКЧП. Ми організовували виступи на військову тему у пресі, на радіо, телебаченні, проводили конференції; було організовано і проведено

Перший з'їзд українських офіцерів, утворена Спілка офіцерів України та налагоджена її плідна співпраця з комісією ВРУ з питань оборони і державної безпеки, її головою Василем Дурдинцем.

28 серпня 1991 року, коли я забіг додому на обід, перебуваючи у Львові через участь в роботі обласної ради, то почав телефонний дзвінок. Піднявши слухавку, я почув:

— Вас турбуете відділення № 58. На ваше ім'я надійшла урядова телеграма. Куди її занести, — запитав мене жіночий голос.

— Я зараз вдома, — відповів я і вже хвилин за десять читав текст цієї телеграми:

що бачу саме його на посаді міністра оборони України.

Віктор Васильович був цим дуже розчарений, маючи рукою, він сказав мені: «Да брось ти! Я і здесь нужен», підійшов до мене, обійняв і побажав успіхів. Відчувалося, що він не є байдужим до долі військ, дислокованих на території України.

Ми попрощалися. А ввечері дружина зібрала мої речі, і пізіом № 92 я відбув до Києва.

Вранці 30 серпня 1991 року я прибув до столиці. Як з'явувалося, Віталій Чичило подав голові комісії ВРУ з питань оборони і державної безпеки Василю Дурдинцю список членів СОУ, яких можна було залучити до розробки національного військового законодавства. Прибуло 12 осіб. Усіх, хто прибув, розмістили в готелі «Україна», який на той час був розташований на вулиці Пушкінській.

Оскільки моя «Концепція створення Збройних Сил

Цим Україна всьому світові показала приклад, як завдяки об'єднанню зусиль і волі вищого державного керівництва та професійної громадськості можна у мирний спосіб вирішувати великі державні проблеми, а російський колега Василя Дурдинця Котенков навіть попросив у мене копію проекту закону України «Про оборону України» для зразка при розробці російського проекту.

9 жовтня у газеті «Народна армія» міністр оборони України генерал-майор авіації К. Морозов виступив зі статтею «Про проект закону України «Про Збройні Сили України», де зазначив, що творення війська — це тривалий процес, який передбачає значне скорочення чисельності військ і існуючих органів військового управління. Перший крок ми вже робимо — це обговорення проектів законів «Про Збройні Сили України» і «Про оборону України».

Далі буде розгляд Верховною Радою України всього пакету військового законодавства.

Проект закону «Про Збройні

Сили України» передбачав наявність у складі Збройних Сил України чотирьох видів: Сухопутні війська; Війська протиповітряної оборони; Військово-Повітряні сили; Військово-Морські сили та з'єднання і частини спеціальних військ, тилу, військово-навчальні заклади. Загальне керівництво Збройними Силами України покладалося на Президента України — Верховного Головонкомандувача Збройних Сил, а безпосереднє керівництво — на Міністерство оборони України.

Проект закону також передбачав наявність в Україні Сил колективної стратегічної оборони СНД (колошні Ракетні війська стратегічного призначення з ядерною зброєю), визначав їхній статус та підлеглість Верховній Раді України і Міністерству оборони України, але комплектування військ цих Сил, розташованих в Україні, виключно громадянами України. Також визначав, що у Збройних Силах України застосовувалось вживання української мови відповідно до закону про мови.

11 жовтня 1991 р. Верховна Рада своєю постановою утворила Раду оборони України на чолі з Головою Верховної Ради України і ухвалила Концепцію оборони і побудови Збройних Сил України, яка розроблялась за моєї участі, а 20 жовтня — в першому читанні розглянула закони «Про оборону України», «Про

Збройні Сили України».

Серед політичного керівництва країни були суперечки щодо приналежності стратегічних і тактичних ракет з ядерними боєголовками, розміщених в Україні. Так, народний депутат України Микола Поровський від НРУ вважав, що війська, розміщені в Україні під назвою Сили колективної стратегічної оборони СНД, реально виявляться Силами стратегічної оборони Росії, що не-припустимо, бо ці війська можуть бути використані як ядерний шантаж проти України. Та й фінансування такого війська дорого обійтися Україні. Тож Микола Поровський

зробив рекомендацію до складу оргрупії генерал Морозов увів генерал-майора Вадима Гречанінова, начальника кафедри тактики Харківської військової інженерної радіотехнічної академії, який проходив своє планове стажування при штабі 8-ї окремої армії ППО у Києві, тому командувач армії гене-

рал-лейтенант Лопатін Михаїло Олексійович і направив Вадима Олександровича до групи експертів з редактування військових законів, де ми і познайомилися.

Він став частим гостем у нас в 312-му номері готелю «Україна», де Верховна Рада орендувала місце для мене і Валентина Пилипчука. Для зручності роботи одну кімнату цього готельного номера я перетворив на штаб з підготовки національного військового законодавства. Тому всі учасники нашої робочої групи отримали місце для роботи, а члени СОУ — для спілкування.

Творча робота обстановка в групі явно сподобалася генералу, тому Вадим Олександрович одного разу звернувся до мене з проханням залучити його до конкретної роботи, а я, маючи велике навантаження з підготовки нормативно-правових документів і ведення міждержавних переговорів у Москві, вирішив доручити пану Гречанінову, як представнику провідного в СРСР військового навчального закладу, підготовку проекту військової доктрини України.

На жаль, перша спроба підготовки проекту вийшла невдалою, бо коли я прочитав його проект, то здивовано промовив: «Та це ж лекція для 3 курсу військового училища, а не проект доктрини!». На це Вадим Олександрович розгублено відповів,

Вересень 1991 року, м. Київ. Полковник В. Лазоркін, народні депутати України В. Чорновіл і Г. Алтунян у дворі Будинку письменників по вулиці Банковій, 2

України генерал-майору авіації Костянтину Морозову. Георгій Живиця не був прихильником створення національних Збройних Сил, чого, до речі, не приховував, але був добрим військовим фахівцем, як знав його по спільній службі в штабі ПрикВО. На мою думку, міністр оборони СРСР Євген Шапошников до останнього намагався утримати контроль за процесом створення Збройних Сил України. Користуючись цим, що в організаційному ядрі Міноборони України не було генералів, маршал Шапошников у жовтні 1991 року відрядив до Києва ще одну свою людину — генерал-лейтенанта Івана Біжана, начальника оперативного напрямку Головного оперативного управління ГШ ЗС СРСР, який, як нам повідомили добре люди, був активним учасником ГКЧП і особистим знайомим Івана Плюща, заступника Голови ВРУ. Згодом ці генерали були призначенні на ключові посади Міноборони. На жаль, українські офіцери-патріоти такої прихильності від міністра К. Морозова не відчували.

У той день В'ячеслав Максимович поспішав до Криму, але нас радо прийняв, вислухав, схвалив наші наміри і побажав плідної праці. Потім я представив генерала Гречанінова міністру оборони України Костянтину Морозову. В подальшому Вадим Гречанінов за власним проханням до міністра був призначений на посаду начальника Центру оперативно-стратегічних дослідженій Головного штабу ЗУ України, а через два роки він був переведений на посаду радника Президента України Кучми Л. Д. з військових питань і працював на цій посаді до виходу у відставку.

Слід зауважити, що серед членів СОУ було багато національно-свідомих офіцерів-патріотів, які були гідними високих посад у керівництві Збройних Сил України на оперативній та оперативно-стратегічній ланці.

(Продовження на 10-й стор.)

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комісія з питань оборони і державної безпеки

252009, м. Київ-9, вул. Банкова, 6, тел. 291-52-01

№ 154/62

січня 1993 р.

ВІЙСЬКОВА ЧАСТИНА А-0202

ДОВІДКА

Видана полковнику ЛАЗОРКІНУ Віталію Іллічу про те, що він з 29 серпня по 30 грудня 1991 року працював у складі робочої групи військових експертів при Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки по підготовці проектів законів України «Про оборону України» та «Про Збройні Сили України» і приймає участь у воєнно-науковому супроводженні цих проектів до їх прийняття Верховною Радою України.

Практичні наробки полковника ЛАЗОРКІНА В.І. увійшли в тексти прийнятих законів.

Голова Комісії

Ілліч В.Леміш

«Кримська світлиця» публікує газетний варіант книги полковника Віталія Лазоркіна, одного із засновників Збройних Сил України і Спілки офіцерів України, про історію створення Українського війська, і звертається із закликом до видавців та потенційних спонсорів підтримати видання повної версії книги. Звертатися з пропозиціями можна на електронну адресу редакції — kr_svit@meta.ua, або автора — vlazorkin@ukr.net.

Проте їхня порядність і скромність відігравали негативну роль у їхньому кар'єрному зростанні, бо ці наші герої не вміли пропонувати себе, а тому і залишилися за спину галасливих спритників – радянських генералів, які добре працювали ліктами, рішуче пропихували себе на високі посади у Києві, в такому бажаному для багатьох офіцерів місці служби.

На жаль, як показе практика наступних років, кадрові помилки в призначенні на керівні посади в Міністерстві оборони і в Генеральному штабі дуже негативно відб'ються на процесі творення Збройних Сил України і на обороноздатності країни в цілому.

Глава 11. РОЗБУДОВА СПІЛКИ ОФІЦЕРІВ УКРАЇНИ

Перший етап створення Збройних Сил України за Концепцією був організаційно-технічним: було необхідно підготувати нормативно-правову базу, якої в Україні не було взагалі, для правової основи підпорядкування військ Збройних Сил СРСР, дислокованих на території України. Українські влади та цивілізованого розмежування функцій управління військами між Міністерством оборони України і Міністерством оборони СРСР. Таким чином, головним завданням Спілки офіцерів України, яка почала нарощувати свій вплив у військах як патріотична організація, стало максимальне сприяння побудові Збройних Сил України.

Після серпневих подій 1991 року вирішення цієї проблеми було доручено голові комісії Верховної Ради України з питань оборони та надзвичайних ситуацій Василю Дурдинцю, тому 30 серпня 1991 року він і скликав робочу групу з членів СОУ: В. Чичила, В. Пилипчука, М. Мельника, П. Костюка, В. Говорухи та інших. Я очолив цю робочу групу. Перше засідання робочої групи з обговорення моїх проектів законів України «Про оборону України» та «Про Збройні Сили України» я провів 16 вересня 1991 року. На засідання робочої групи були запрошенні і військові експерти з Київського гарнізону: генерал-майори В. Васильєв, В. Гречанінов, полковники В. Герасименко, В. Кохно; працівники Державного комітету з військових питань при Кабінеті Міністрів України. На мое задоволення, в текст представлених проектів законів України «Про оборону України» та «Про Збройні Сили України» були внесені лише незначні редакційні правки. Тому ці проекти практично були готові до внесення їх на обговорення інших комісій Верховної Ради.

Окрім роботи над основними законами, я допомагав Костянтину Морозову увійти в посаду міністра оборони: готовував йому виступи, статті, доповідь на засідання Верховної Ради України, опрацьовував Положення про Міністерство оборони України. Підполковник М. Мельник і капітан П. Костюк готували проект закону «Про національну гвардію», а підполковнику запасу Валентину Пилипчуку я доручив вирішення проблем підпорядкування військових навчальних закладів Міністерству оборони України. Володимир

Мулява окрім від нас готував Концепцію соціально-психологічної служби у Збройних Силах України, а полковник Олександр Скіпальський займався створенням Управління військової контrollювання, яке потім і очолив. Більше проблем було з флотом.

Оскільки Костянтин Морозов боявся торкатися цієї проблеми через жорстку позицію Москви щодо Чорноморського флоту як до своєї власності, то ми з капітан-лейтенантом Ігорем Тенюхом вирішили зайнятися розробкою Концепції Військово-Морських сил України в ініціативному порядку. На допомогу нам Ігор запросив капітана I рангу В. Польового, офіцера оперативного відділу штабу Чорноморського флоту, який перебував у відпустці. Досить швидко всі необхідні документи були підготовлені для доповіді міністру.

Полковник Мартиросян у цей час займався становленням Спілки офіцерів України як Всеукраїнської громадської організації. Члени виконкому СОУ на своєму засіданні розглянули питання щодо координації роботи з членами СОУ у військових гарнізонах. На їхню думку, такими координаторами мали бути члени СОУ, уповноважені Верховної Ради. Це практикувалося протягом вересня-жовтня 1991 року і мало позитивний ефект, осікли військові гарнізони на території України прибували комісії Міноборони СРСР, які протидіяли створенню ЗСУ. Ці візити здійснювалися без будь-якого погодження з міністром оборони України й органами влади України.

Крім того, і командування Ракетних військ стратегічного призначення протидіяло створенню Збройних Сил України. Так, 3 жовтня 1991 року штаб Ракетної армії надіслав у підлеглі частини шифрограму № 2976, в якій підложилась Спілка офіцерів України і пропонувалася створити «організацію офіцерів, здатну боротися і відстоювати наші права перед органами влади».

Антиукраїнську діяльність проводив і начальник політ-управління Київського військового округу генерал-майор Борис Шаріков, який через політоргани частин і з'єднань намагався створити реакційну організацію «Асоціація офіцерів» з числа офіцерів, які не бажали служити в ЗСУ, для протидії їхньому створенню.

Наприкінці жовтня 1991 року у штабі 8-ї танкової армії в місті Житомир почались заворушення серед офіцерів штабу, які відкрито виступили проти створення Збройних Сил України.

Че неабияк наякало міністра оборони України Костянтина Морозова, і він термі-

ново викликав генерал-майора Георгія Живиця та наказав йому відрядити мене в Житомир на гасіння «пожежі», бо ситуація розгорталась стрімко і небезпеку треба було негайно зупинити.

Генерал Живиця передав мені наказ міністра і вручив посвідчення за № 01 на право перевірки виконання Постанови Верховної Ради України № 1501-XII від 7 вересня 1991 року «Про порядок передислокації військових формувань, військово-навчальних закладів на території України та за її межами», виділив мені автомобіль і офіцера для супроводження та охорони, на всякий випадок.

Ми швидко подолали відстань до Житомира і в'їхали на територію штабу армії.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався,

коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно відповіли на міністру.

Мене зустрів заступник начальника штабу, привітався, коротко доповів обстановку і супроводив до місця збору офіцерського складу.

Оскільки 10 років я працював у штабі Прикарпатської армії, які відмінно

Російський вплив на освітній систему на пострадянському просторі приводить до неминучої русифікації та катастрофічного падіння рівня освіти. Такого висновку дійшли освітні з трьох регіонів, які зазнали впливу російської системи різний час і з різною інтенсивністю: з Придністров'я, Чечні та Криму. Їхня дискусія відбулась у рамках нещодавньої конференції у Празі «Форум 2000», присвяченої питанням демократії та освіти.

До анексії Криму на півострові була, мабуть, найбільша кількість вишів на душу населення. На трохи більше як двомільйонне населення півострова було 93 вищі навчальні заклади. За словами голови департаменту російської та іноземної літератури Таврійського національного університету Володимира Казаріна, прихід Росії «абсолютно спустошив освітнє поле Криму». Почали з того, що закрили філії не лише українських, а й іноземних вишів, які за підтримки Туреччини, Фінляндії, Ізраїлю та самої Росії вільно діяли на території півострова. На думку науковця, не всі кримські вищі були серйозними науковими інститутами, але частина з них була школами з репутацією. У новій системі всі вони практично зникли.

«Настав новий час, у нас сьогодні з цих 93-х залишилось 3 вищі. Два кримських, що фінансуються з кримського бюджету, — це два колишні училища: культури та те, що потім стало Кримськотатарським університетом. І один уже наш, тепер він називається Кримським федеральним університетом, куди злили Таврійський, сільськогосподарський, медичний, будівельний, Керченський морський, Ялтинський педагогічний, такий монстр, між чиїми факультетами 110 кілометрів відстані. Про яку оптимізацію чи ефективність дій можна говорити. Але завдання досягнуто, бачите, як усе просто?» — каже кримський учений.

Повернення до централізації ще в радянських традиціях потягнуло за собою набачену навіть за українськими стандартами бюрократизацію.

«Сьогодні якийсь фарсовий розвиток цвого всього. Бо не 3-4-5-8 папірців потрібно зібрати, а 44, 66, 98! Це все виросло на 3-4 порядки. В результаті створено гіганський, цілком божевільний апарат управління», — пояснює Володимир Казарін.

На його думку, в Росії не йдеться про ефективність ані управління освітою, ані самим змістом освіти. Всі міжнародні контакти викладачів та студентів були обірвані, кримські дипломи не визнають ні в

Україні, ні в самій Росії, не кажучи вже про решту світу. Студентів, замість того, щоб вчити, викладачі змушені водити на офіційні заходи на школу навчальному процесу.

Про національну освіту після закриття українських і кримськотатарських шкіл на півострові можна забути. Кримськотатарський університет за цих умов, на його думку, також довго не проприється.

«Кримськотатарський університет буде трансформований або, я думаю, через кілька років буде порушуватись питання про його закриття. Воно там досі поводяться не дуже лояльно», — передбачає кримський учений.

КРИМ І ЧЕЧНЯ – СПІЛЬНИЙ СУМНИЙ ДОСВІД

Подібні процеси проходили система освіти в Чечні, яку Росія повер-

дення, коли початкові школи були переведені на чеченську мову. Це, за словами чеченської викладачки, дало добре результати в освіті, бо діти, які приходили до школи без знання російської мови, краще за своюла науку. Проте після другої війни і ці паростки національної освіти швидко знищили.

«Міністерство освіти намагалось налаштовувати батьків на те, що якщо перевести початкову освіту на чеченську мову, — а російська мова залишалась, було п'ять уроків на тиждень, — то вони не будуть знати російської мови, не зможуть вчитися, і це приведе до ізоляції і такої іншого. І в результаті цієї цілеспрямованої роботи ця ідея була похована», — розповідає викладачка Грозненського університету Таус Серганова.

ПРИХІД РОСІЇ СПУСТОШИВ ОСВІТНЕ ПОЛЕ КРИМУ

нула до свого контролю внаслідок другої чеченської війни. Викладачка Нафтового технічного університету з Грозного Таус Серганова розповіла про те, що виснажені війною чеченці чекали від поновлення російського контролю хоча б можливості отримати знання, і через соціальні ліфти, які відкриває освіта, покращити своє становище. Їхні надії не справдилися.

«З'ясувалось, що ті зміни, які йшли згори, вони взагалі не передбачали знання, вони передбачали зовсім інше. Це — купа паперів, на які йде весь час. І відчути, що це є цілеспрямована робота для того, щоб викладач не займався своїм фахом, а займався цим. Особливо шкільні вчителі — вони як кріпаки, які собі не належать. Вони належать оції системі. І вони бояться, бо за учня, який пішов у ліс чи поїхав до Сирії, відповідають учителі», — розповідає викладачка з Чечні.

Керівництво усіх трьох вишів, які є в Чечні, були замінені на людей, відданих особисто президенту Чечні Рамзану Кадирову. Головна вимога на всіх шаблях освіти і керівництва Чечні — відданість, а не знання.

Парadoxально, незважаючи на те, що сам керівник Чечні майже не знає російської мови, чеченська мова практично виведена з системи освіти республіки. Після того, як у радянські часи чеченська мова не вивчалась у містах, а лише по селах, наприкінці 1980-х настав короткий час національного відро-

«НЕОРАДЯНСЬКА» СИСТЕМА ОСВІТИ ПРИДНІСТРОВ'Я

Найбільший досвід перебування в «неорадянській» освітній системі має Придністров'я. Ця невизнана територія Молдови перебуває в міжнародній ізоляції вже чверті століття. Але якщо до недавнього часу вона намагалася старанно відтворювати радянські зразки, включно з декларативною повагою до всіх трьох національних груп, що проживають на цій території — молдаван, українців та росіян, то з приходом нового лідера, Євгена Шевчука, «придністровці» перетворилися на «росіян», розповідає Директор інформаційно-юридичного центру «Апріорі» Альона Марчкова.

«У свідомість придністровської молоді вкладалася думка про те, що «ми — придністровці», ми не належимо до жодної національності, в нас є свою народна ідея, не було розподілу на національності, але три роки тому ми всі прокинулись росіянами», — розповідає активістка.

З того часу Придністров'я не лише на словах, а й на ділі наслідує російську систему в усьому. Інколи законодавці невизнаного сепаратистського регіону навіть забувають змінювати назву в законі з «Російської Федерації» на «Придністровську Молдавську соціалістичною республіку», говорить Альона Марчкова.

«Вся наша законодавча система має тенденцію до, як у нас прийнято говорити, «гармонізації» з за-

конодавством Росії. Будь-який закон, який ухвалюється в Росії, за місяць-два, інколи через півроку, автоматично ухвалюється і в Придністров'ї. Всі реформи, які відбуваються в Росії, повторюються в різних системах, в тому числі в системі освіти Придністров'я», — веде далі експерт з Тирасполя.

Для придністровського керівництва недостатньо мати ту саму освітню програму, що і в Росії. Цього року вони пішли на крок далі і запровадили російські підручники.

«Цього року Росія зробила великий подарунок усім придністровським школярам. Це понад 130 підручників, які надруковані в Росії. Моя донька повернулася з школи 1 вересня і принесла повний портфель підручників, показала їх мені. Там немає історії Придністров'я, там є історія Росії. Там немає історії України, хоч вона етнічно є українкою, там немає історії Молдови, там є лише історія Росії», — розповідає Альона Марчкова.

Щодо українських шкіл, то вона розповіла, що підручники для них, які були привезені з України, були вилучені місцевими силами безпеки і вже два тижні діти займаються без підручників.

Загалом, Альона Марчкова змальовала ще сумніву картину того, чим мають займатися придністровські вчителі. Вони, по суті, складають досьє на кожного учня.

«Протягом року вчителі мають заповнити понад тисячу різних паперів. Це є особова справа учня, збір даних про його родину, умови його проживання, заробітна плата батьків, якщо батьки десь на заробітках, то де вони перебувають, як довго там планують бути, скільки там заробляють, з ким перебуває дитина. На кожну дитину заповнюють психологічний портрет, де говориться про його спроможність до агресії, до гамування агресії, його фізичні показники, хвороби, хто його тітки і дядьки, який статус членів родини мають у спецслужбах тощо. Всю цю інформацію вчитель зобов'язаний збирати на кожного учня. В результаті учитель не має часу на освітній та педагогічний процес», — підсумовує Альона Марчкова.

Усе це, на думку експертів, має мету виховання слухняних мас, які не будуть ані критично мислячими, ані професійними, ані самостійними громадянами. В усіх трьох прикладах фахівці пов'язують надії лише зі зміною політичної системи в Росії, адже, на їхню думку, така система руйнує сама себе.

Марія ЩУР (Радіо «Свобода»)

ОБСЄ: ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В КРИМУ МАЙЖЕ ЗНИКЛО ЧЕРЕЗ ТИСК НА ШКОЛИ

Місія ОБСЄ з оцінки стану справ із дотриманням прав людини (HRAM) заявляє, що на півострові після російської окупації відбувається постійне скорочення обсягів вивчення української мови. Про це йдеться в оприлюдненному на сайті ОБСЄ звіті місії з оцінки стану справ із дотриманням прав людини в Криму, яка працювала на окупованій території 6-18 липня 2015 року.

Місія працювала у Криму на запрошення уряду України. Бюро демократичних інститутів та прав людини ОБСЄ (БДПЛ) і верховний комісар ОБСЄ у справах національних меншин (ВКНМ) спільно провели місію оцінювання ситуації з дотриманням прав людини у Криму.

«Навчання українською мовою та її вивчення в Криму скорочується через тиск на адміністрації шкіл, вчителів, батьків та дітей з метою припинити викладання українською мовою та її вивчення. Це може надалі обмежити існування української мови і культури на півострові. Викладання кримськотатарською мовою та її вивчення стикається з перепонами та проблемами, спричиненими анексією, та потребує підтримки і відродження», — йдеться у звіті.

У дослідженні сказано, що загалом лише у 20 школах в Криму працюють деякі класи з українською мовою навчання. Продовжується вивчення української мови як предмета в окремих школах, проте його обсяги постійно скорочуються та у все менший кількості шкіл українська вивчається як фахультатив (без оцінки) одну годину на тиждень.

Місія також зазначає, що у 2015-2016 роках на півострові не планується створення перших класів з українською мовою навчання, окрім адміністрації шкіл повідомляють про відсутність відповідних заяв з боку батьків.

Представники місії зазначають, що кримські татари та українці, які відкрито підтримують територіальну цілісність України та не підтримують де-факто окупаційної російські «органі влади», перебувають у особливо вразливому становищі, говориться у звіті.

УНІАН

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА ГУБАРЯ В КРИМСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Людина живе, поки про неї пам'ятають. Ця фраза здається банальною, та все ж усіми колися переконуючися в її силі. Для студентів української філології така можливість завжди виникає восени, коли ми знайомимося з близькими та друзями Олександра Івановича Губаря, а через них — і з ним самим, вченим, педагогом і найважливішим — душевною та доброю людиною.

Вечори пам'яті О.І.Губаря за традицією проходять в аудиторії, що названа його ім'ям. Це — аудиторія-бібліотека з величезними для будь-якого філолога наукових і художніх книжок, багато з яких мають дарчі написи, що дає нам змогу стати трішки більшими до їхніх авторів.

Цьогорічна зустріч відбулася 7 вересня і зібрала викладачів та студентів українського відділення факультету слов'янської філології та журналістики, а також друзів колег Олександра Івановича. Серед присутніх був відомий кримськотатарський писменник Аблязіз Веліев, журналістка газети «Голос Криму» Гульнар Усейнова, а також велика делегація викладачів Кримського інженерно-педагогічного університету: Ісмаїл Керімов, Еміне Ганієва, Наріман Абдульваапов, Бекір Мамутов. І,

та кримськотатарською мовами, «Література кримських татар», що вийшла трьома томами тощо.

Альфредас Бумблаускас — відомий історик Литви, фахівець з Великого князівства Литовського та історії цивілізацій — недавно побував у Києві. Його лекції визнали потрібними і корисними для наших урядовців, які займаються питаннями європітетрації.

Наше з ним інтерв'ю підтвердило, що організатори не помилилися — людина він дуже цікава.

**КОСТЯНТИН
ОСТРОЗЬКИЙ ЗРОБИВ
ТАК, ЩО У ВІЛЬНЮСІ
ПОЛОВИНА КОСТЬОЛІВ,
ПОЛОВИНА —
ПРАВОСЛАВНИХ
ЦЕРКОВ**

— Альфредас, недавно був знаковий день — роковини смерті Костянтина Острозького. Гетьман Великого князівства Литовського. Він у нас похований у Києво-Печерській лаврі. Прийдеш у Лавру, дивишся на Успенський, де він лежить, і думаєш: скільки він зробив для церкви. Спускаєшся вниз, а в далеких печах — Феодосій Острозький, його дідусь. Ми були разом з Литвою більш як двісті років. І спочатку це була, загалом, взаємна любов. Поважому, що в цих відносинах дала Литва Україні і навпаки?

— Я жартую дуже часто, що Литва дала Україні кумпіс. Знаєте, що це? Свінчий окіст. У Литовській метриці, яка була писана російською мовою, кумпівщина пишеться як «салто».

— Вибачте-вібачте, авторство на цей продукт попрошу не зачіпати навіть вас.

— Здивовані? Добре, залишишмо сало. Слово «лошина» в Литовській метриці — це литовського походження — це така собі копчена ковбаса.

— Колосальна спадщина, — сміюся.

— Це — жарт, звичайно. А серйозно кажучи, все-таки литовський період, ці 200 років, були забуті українськими істориками.

— За радянських часів 1320–1569 роки, коли українські землі були частиною Великого Литовського князівства, вважалися темними віками.

— Ось про це й говорю. А що за цієї литовської доби було самоврядування, що Київ мав Магдебурзьке право вже в 1494 році, яке надав великий литовський князь Олександ... Без цього віяння не було б козаків. Ви запитуєте, що дала Литва Україні? Ми сидимо неподалік від Подолу: це — литовське місто, а вгорі, на Замковій горі, — литовський замок. А з іншого боку, Вільнюс, наша столиця, самий його центр — це українсько-білоруське місто. Іноді я жартую, що українці люблять починати історію з Шевченко. А я запрошує: ви набагато старіші, ходімо у старий Вільнюс, будете приемно здивовані. Архітектура старого Вільнюса — вплів України. Й усім українцям там сподобається ще й тому, що там хороші пивбари.

Так-от, ці символи, їх можна додавати і додавати. Ми маємо більше спільног, ніж відмінного. Нас багато з'явує. Дуже часто ми забуваємо, що після 1569 року, коли Україна прямо відійшла під владу Варшави, це все ще була єдина держава, це не була інша держава. А отже, і в XVII, і XVIII столітті у нас теж багато спільної історії.

— Це правда, що тоді селяни позивалися до шляхти?

— Звичайно. Тому що литовський статут не дозволяв шляхти судити, як вона хоче. Це усе було в рамках права.

— Тоді, говорять, адвокатів було втрічі більше, ніж зараз, на душу населення. Це — правда?

— Можливо. Не хочу бути надмірно сміливим в оцінках, все-таки правова держава була. Хоча, звичайно, і кулачне право було завжди, особливо у темні часи. Але все-таки право є право. Ця правова культура була оформлена в документах.

лише Москва, а все-таки є й польське домінування. Це потрібно бачити і розуміти. І культурне домінування завжди викликає опозицію. Польські мислителі говорять, що ця ідея дуже подобається самим полякам, але на сході вони сприймаються як культурний імперіалізм.

**ПРО МЕТОДОЛОГІЧНИЙ
НАЦІОНАЛІЗМ В ІСТОРІЇ**

— Ви пропонуєте нам визнати, що Польща брала участь у побудові нашої ідентичності?

— Мої слова можуть викликати дискусії. Україна в історичній науці повторює те, що робилось в Литві. І у нас, і у вас в історичній культурі переважав методологічний націоналізм. Це не лише культурний націоналізм. Історики весь час пишуть про історію тієї Литви, в якій проживають вони самі, і бачать цю історію там, в доісторичних часах.

Коли я сперечаюся з литовськими істориками, то повіторюю: «Ну не було Литви у першому столітті, наприклад. У десятому теж не було. Лит-

не було окремої історії Києва від Москви. Ольгерд створив Україну, я провокую вашу думку.

— Я б сказала — взяла участь.

— Без Гедеміновичів не можна зрозуміти українську історію. Отже, потрібно шукати багато чинників в історії, і тоді стає очевидним, що московська історія про три братські народи — це нісенітниця. Це — історична неправда, не було такого союзу.

— Підтвердження їхніми академічними ученими.

— Ну то й що? Суворов довів, що всі ці генераліси-муси нічого не можуть сказати. Вони там зграя дурнів. І дуже часто в російській історіографії використовуються сталинські підходи про те, що є три братські народи. Вони не відповідають правді. Конфлікти у прикордонній зоні були весь час. Етнічність і навіть спільність мовна нічого не дають. Австрія і Німеччина говорять однією мовою, але ви скажіть австрійцеві, що він — германець. В історії потрібно бачити

принципом і Європою. Але все-таки головне, що в Росії, в Московії, навіть дворянини не мали власності. Вдови дворян повинні були бити чоловіком перед царями, щоб залишили їм дзвори. Бити чоловіком — отже, це не було автоматично.

— У якому столітті?

— У XVII столітті.

— Тобто, підбиваючи підсумки, — ви радите нашим історикам, сідаючи за стіл, забувати, що вони — українці?

— Тут трошки вигравив би. Не хочу, щоб історики забули, що вони — українці. Для істориків важливі запитання, а не відповіді. А запитання висуває українське суспільство. І якщо ми бачимо нові обставини, потрібно ставити запитання, звідки ці проблеми, як вони могли бути вирішенні, як історики можуть сказати щось політикам, військовим. Історики мають бути українцями, але моя порада — не бачити Українці тільки як самодостатність. Українцям дуже подобається це слово. Українці, я трошки

євреї — там, де банки. Вони потрібні там, де гроші. Так-от, де єврейська осідлість — там західна цивілізація. Україна уся входить в єврейську осідлість, Катерина не дозволяла українським, литовським, білоруським євреямйти на Москву і Петербург 100 років.

— Чому?

— Ну як чому? Через деспотію. Євреї, вони ж завжди відповідалі за усі біди і за цунами.

— Хантінгтон помилувався. Мені більше до душі Норман Девіс.

— Я знаю, чи назвати це помилкою. Але він не оцінів, як і вся західна історіографія, цього литовського чинника. Литовська історія й історія Великого князівства Литовського тільки тепер з'являється як важливий об'єкт міжнародних досліджень. А раніше вона була монополією польських історіографій, які теж націоналізують історію Великого князівства Литовського. У кого є сила, той і візме.

ВЕЛИКА РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРА — МІФ, СТВОРЕНІЙ СТАЛІНИМ

**Альфредас
БУМБЛАУСКАС:**

ва перший раз називається в 1009 році. Усе. Точка. А перед цим — не Литва. Литва, яку творили наші батьки національного відродження ХІХ століття, і Литва наприкінці XII століття — не одна і та сама Литва. Інша Литва. Інший вигляд, інша ідентичність, інша культура. Саме мультикультурна, мульти-мона, мультиконфесійна — це великий Князь литовський. Ковенська Литва — це міжвоєнний період. У той період Литва — моноетнічна, моноконфесійна. Хоча в литовській армії були капелани, і єврейський, і православний, здається. Але все-таки переважало, що Литва — це католицька країна. У мовному сенсі теж. І ми знаємо, як литовська мова творилася. І вона створена такою, якою була у ковенській Литві сто років тому, нашим мовним патріархом Йонасом Яблонським. Усе. А для литовців це теж тепер велика новина. Я відповідала говорю про це. Так-от, в Україні, я бачу, та ж саме — методологічний націоналізм.

— Так, це були хороши часи.

— Потім було московське нашестя. 1514-й — битва під Оршею, а в 1563 році Москва вже займає Польщу. А в 1612 році наші війська були в московському Кремлі. Ось і тепер Путін воєне не з американцями, а з Великим князівством Литовським. Вони — головний ворог, тому що 4 листопада — день перемоги Росії над польсько-литовськими загарбниками.

— Така маленька країна, а скільки вміє наробити шуму і так розсердити агресора.

— Так, шум вона робить, скандал на всю Європу.

Але повернемося до завершення нашої спільнії епохи. Був 1654 рік. Це вже провал. Ваш Богдан Хмельницький зробив своє. Московити займають Вільнюс уперше в історії. І ось історія Литви й історія України в цей період закінчується. У найближчі століття у вас вже не було можливості мати самостійний культурний вигляд.

Хоча в культурному сенсі Польща впливала як домінуюча країна. Як данці впливали на Норвегію, як шведи — на Фінляндію. Як германські або австрійські культури — на Угорщину, Чехію. Analogічний вплив на Україну і польського культурного домінування. У відносинах між Україною і Литвою є не

усі чинники, а ось, коли немає чинника Великого князівства Литовського, то спрошується історія України, і навіть помилково інтерпретується. Не бачиться в цій московській радянській версії, що є цивілізаційні різниці. Що Московська і Кіївська Русь — окремі, абсолютно різні. Що українське православ'я з Костянтином Острозьким півлідадне Константинополю, а не Москві. Вони зробили з Костянтина Острозького ревнителя православ'я. Може, він і був ревнителем, але не московського православ'я. Це — націоналізм російської історії, але Острозький — герой не російської історії. Він — батько битви при Орші, герой Великого князівства Литовського, ми можемо сказати — українського.

**ДЕ ПРОХОДИТЬ
КОРДОН
«РУССКОГО МИРА»?**

— А де ви самі провели межі «руським миром» і європейською цивілізацією?

— Теперішній геополітичний дослідник бачить, що лінія проходить там, де східний кордон України, там, де східний кордон Білорусі. Отже, знову чинник Литви був дуже важливий, тому що в Литві не було колективного господарства. Для шляхти, яка сформувала разом, як українсько-білоруська, так і литовська, і господарство мало бути подібним. Колективного господарства на селянській землі в Україні немає. Шляхетські сеймики і Сейм, в яких з кожного повіту йде по 2 депутати. В Україні є, а в Москві немає.

Московський світ — світ громад. У них не було приватної власності, а в Україні була приватна земельна власність у селян і у шляхти. Ось це — дуже великий розділяючий чинник.

За Марксом дуже важливо,

чи є індивідуальні господарства, є власність або немає. Якщо немає, це він називав азіатським способом виробництва. Як царі робили до Івана Грозного? Створювали опричину, де голови знімали тим боярами, які з часів вікінгів, з нормандських часів мали власність. Росія — це така проміжна форма між азіатським колективним

кордоном західної цивілізації, яка охоплює Естонію, Латвію, Литву, трохи Білорусі, частину України — тільки Львівщину, ну, Волинь; може тоді входити в Румунію і Трансильванія угорська в західному регіоні, а вже Сербія і Боснія — за кордоном. Я весь час думав, як це так, що з Україною буде. Як таке можливо, що вона залишилася за нашим кордоном, якщо ми весь час говоримо, що кілька століть були спільністю: культурною, політичною, цивілізаційною. Поляк Лешек Мачульський коригує Хантінгтона, і східний кордон західної цивілізації проходить по Маріуполю. Я подумав: ось, ну добре. Та ось кордон України, з латинською просвітою, з індивідуальним господарством, з єврейською зоною осідlosti, залишається з нами. А чому євреї важливі? Тому що там, де фінансові господарства, де індивідуалізм, — мають бути ці фінансові маклери. І ось

<p

Бачу, пугінський геополітик Дутін прямо пише, що головна перешкода московській, російській, євразійській політиці в цьому напрямку — польсько-литовський зв'язок. Тобто потрібно усе робити, щоб його зруйнувати. Але тоді, виходить, що й усі наші ультрапатріоти, які кричать проти поляків, працюють на Москву. Боюся, вам потрібно вивчати наш досвід у цьому сенсі. Адже дуже часто ультрапатріотам легче так покричати, ніж придумати, як вирішити питання. Покричати усі можуть. Це — найлегша робота.

— Ваша країна платила за західний вибір. Суспільство пережило потрясіння. Громадський консенсус уже склався, розчарувань немає?

— Перші п'ять або десять років — це були страшні роки, коли не було грошей взагалі. Мою деканську зарплату я прокурював — на цигарки. Все, на їжу бра��увало, потрібно було думати: як, куди їхати, де заробляти?

— Як ви заробляли?

— Іхав у Польшу, отримував гонорари, працював на телебаченні. Телебачення мене рятувало. Зараз говорять: чому ти ішов на телебачення? Чез грости. Тепер наші зірки платять, щоб їх узяли, а я тільки тому ішов, щоб мені давали гроши, а не на-впаки. Не було. Але це вже не так важливо, перейшли, хоча з острахом ми дивилися: як ми житимемо, як економіка. Але виявляється, нащі господарники розумніші, ніж думалось. Знайшли шляхи. І тепер, коли ці санкції Росії, вони хотіть і господарства, а усе воно йде на захід, усі думки — туди. Виявляється, що світ тепер дуже близький, що ринки є і там, і там.

— Ви вважаєте, ідея об'єднаної Європи не застаріває? Вона продуктивна і перспективна?

— Ви краще відповілі, ніж ми, літви. Майдан показав. Якщо люди втрачають голову через це, отже, вона жива. Отже, люди знають, що все-таки там вирішення питання, а не там, де якийсь хаос з криміналом і клептократією.

— Чи бачите ви демократичне майбутнє Росії, в принципі, після Путіна. Що з нею буде?

— Поки що не бачу. І не хочу бачити. Тому що демократів узагалі не стало. Бориса Нємцова слід поважати, навати на його честь вулиці і в Києві, і у Вільнюсі. Його не стало, і поки що відкладено це питання — демократичної Росії — не знаю навіть на скільки десятиліть. Без демократичного регіону УЛБ — Україна, Литва, Білорусь — не буде демократичного руху європейських цінностей на схід, без цього не буде і майбутнього російської демократії. Ось такі у мене думки про історичну роль Литви і України.

— Їхні балерини чудово танцювали. Їхні актори добре грали. Чому так легко суспільство переїнялося імперською ідеєю?

— Маленький пласт. Російська велика культура — міф, створений Сталіним. Росія мала цей культурний пласт 50 років. Від реформи Олександра II до Миколи II, до Першої світової війни. До того Росія має тільки Пушкіна, Глінку. А після цього вона морила в ГУЛАГах своїх великих творців або відправляла в Сибір. Так Росія вчиняла з величими. Тому балет російський — великий. Чайковський — це геніально, звичайно. Але 50 років — з 1861-го до 1914-го, усе. І навіть це 50-річчя показало, що Росія велика, якщо вона із Заходом. А коли вона створює свій цивілізаційний шлях, то нічого у неї не виходить.

Лана САМОХВАЛОВА
(«Укрінформ»)

УКРАЇНСЬКА КІНОРЕЖИСЕРКА ВІДМОВИЛАСЬ ВІД РОСІЙСЬКОЇ НАГОРОДИ

УКРАЇНСЬКА КІНОРЕЖИСЕРКА, ЛАУРЕАТКА ЗОЛОТОЇ ПАЛЬМОВОЇ ГЛІКИ КАНН МАРИНА ВРОДА ВІДМОВИЛАСЬ ВІД ДИПЛОМА РОСІЙСЬКОГО КІНОФЕСТИВАЛЮ «КІНОШОК», — ПОВІДОМЛЯЄ LB.UA.

Як повідомляла «Телекритика», у конкурсній програмі короткометражних фільмів брала участь її робота «Равлики», яку було відзначено «За силу висловлювання».

Як стало відомо, Марина Вроду намагалася арештувати російську поліцію. Як розповів на своїй сторінці у Facebook очевидець по-дій Антон Красовський, кінорежисерка намагалася вийти на сцену із плакатом

ув'язненого у Росії кіно-режисера Олега Сенцова. Після цього на виході із залу на пані Вроду очікували поліцейські.

Оскільки плакат у неї відібрала, Марина Вроду прикріпила на свій бейдж аркуш із закликом звільнити Олега Сенцова (на фото). До її промови на захист Олега Сенцова приєдналася також присутня у залі українська кінодокументалістка Катерина Гор-

ностай. Втім, арешту не відбулося — після виступу поліція не змогла знайти кінорежисера.

Нагадаємо, 19 вересня в Анапі (Росія) під час підбиття підсумків фестивалю «Кіношок» стало відомо, що українська документалістка Катерина Горностай здобула спеціальний приз. «За психологічну точність діалогів» було відзначено її стрічку «Віддалік».

У позаконкурсній про-

грамі «Кіношока» «У фокусі», яку цього року було присвячено грузинському кіно, із успіхом було показано комедію «Побачення наосліп» Левана Когушавілі спільнога виробництва Грузії та України. У рамках відкритих показів «Кіно на площі» демонструвався фільм «Незламна» («Битва за Севастополь») Сергія Мокрицького спільнога виробництва України та Росії.

«Телекритика»
Foto з сайту НСКУ

У МОСКВІ ПРОЙШОВ МІТИНГ ОПОЗИЦІЇ «ЗА ЗМІНЮВАНІСТЬ ВЛАДИ»

У московському районі Мар'їно у неділю, 20 вересня, пройшов мітинг російської опозиції «За змінованість влади». За даними російської організації «Більші лічильник», у ньому взяли участь близько семи тисяч людей. Мітингувальники вимагали скасування цензури, звільнення політ'язнів, допуску опозиції на вибори, припинення війни на сході України та боротьби з корупцією.

Спочатку прихильники російського опозиційного політика Олексія Навального планували організувати у неділю ходу по Бульварному кільцу з мітингом на проспекті академіка Андрія Сахарова. Однак мерія відмовилася погоджувати акцію протесту у центрі столиці, пославши на проведення Великого московського марафону.

Учасники акції прийшли з державними прапорами РФ й опозиційного руху «Солідарність». На сцені, де виступали лідери російської опозиції, встановлено банер «За змінованість влади». Москвичі тримали пластики з написами: «Хто вбив Нємцова?», «Путін — не царь, а чиновник», «Допитайте Кадирова», «Вова дістав». Мітингарі скандували: «Свободу політ'язням!».

«Чотири роки тому, 24 вересня 2011 року, на з'їзді «Єдиної Росії» Путін і Медведев оголосили про «роки-ровочки», поставивши всю країну перед фактом: влада в Росії остаточно узурпувана і розіннюється як довічне право діючого правителя. Утримання влади стало єдиним сенсом усіх дій державних органів. 20 вересня 2015 року ми виходимо на мітинг, щоб вимагати змінованості влади», — заявили організатори.

Як заявив УНІАН російський опозиціонер Олексій Навальний, «огид-

на шахрайська акція двох шахрайів, укладена на з'їзді шахрайів, стала поворотною точкою в новій історії Росії».

«Якщо до 24 вересня 2011 року можна було говорити, що влада тримається на цензурі, брехні та обмані, але принаймні сама ідея періодичної зміни влади публічно не піддавалася сумніву, то після — узурпація і подальше довічне утримання влади Путіним і його бізнес-партнерами стало сенсом всіх рішень і дій державної машини», — вважає Навальний.

Він переконаний, що для утримання і змінованості влади використовується все — «від війн і телепропаганди до політ'язнів і дурніць, начебто знищення продуктів». Фальсифікації на виборах до Держдуми 2011 року остаточно позбавили владу легітимності, стали прямим наслідком тієї «роки-ровочки», — додав опозиціонер.

«Спільні походи в Москві не було півроку — з часу вбивства Бориса Нємцова. Великого мітингу у нас не було півтора року», — сказав Навальний. «Нам варто зібратися, обговорити важливі речі і продемонструвати цим дивним людям, які вважають, що у них у приватній власності може перебувати ціла країна, що ми тут живемо і ми якось не дуже планували жити в монархії», — додав він.

«Чотири роки тому, 24 вересня 2011 року, на з'їзді «Єдиної Росії» Путін і Медведев оголосили про «роки-ровочки», поставивши всю країну перед фактом: влада в Росії остаточно узурпувана і розіннюється як довічне право діючого правителя. Утримання влади стало єдиним сенсом усіх дій державних органів. 20 вересня 2015 року ми виходимо на мітинг, щоб вимагати змінованості влади», — заявили організатори.

Як заявив УНІАН російський опозиціонер Олексій Навальний, «огид-

ЗВІЛЬНИЛИ... ПІСЛЯ ІНТЕРВ'Ю

Головного редактора сайту газети «Коммерсантъ» Андрія Коняхіна звільнено після інтерв'ю з опозиційним політиком Олексієм Навальним, розшифровка якого вийшла на сайті. Про це повідомляє «РБК» з посиланням на джерела у видавничому домі.

Про відставку Коняхіна оголосили на ранковій планірці, офіційна причина відставки не названа. Джерела видання у видавничому домі зазначають, що керівництво «Коммерсантъ» було нездовolenе роботою Коняхіна, а чутки про його звільнення «ходили давно».

Інші співробітники видавничого дому вважають, що приводом для звільнення стало інтерв'ю з Олексієм Навальним: спочатку інтерв'ю на сайті з'явилося в оригіналі, в ньому, зокрема, були присутні цитати Навального про нібито наявний зв'язок президента Росії Володимира Путіна і катастрофи Boeing в Україні. Однак згодом ці слова Навального з сайту прибрали. «Те, що Навальний сказав такі речі в прямому ефірі, неважливо, але те, що це розтиражували, опублікувавши на сайті, викликало скандал у видавничому домі», — зазнає джерело у ВД «Коммерсантъ». Сам Коняхін відмовився коментувати свою відставку.

ЯКЩО ЗДОРОВ'Я ДОЗВОЛИТЬ...

Путін буде президентом до 2024 року, якщо здоров'я дозволить, — такий прогноз висловив головний редактор «Эха Москви» Олексій Венедиков. Журналіст підкреслює, що існує відомий перелік політичних фігур, але зараз усі реальні рішення в РФ ухвалює Путін.

В оточенні російського президента Володимира Путіна всі усвідомлюють, що він не молодий, і що слід групуватися навколо можливого наступника. Про це заявив головний редактор «Эха Москви» Олексій Венедиков у інтерв'ю виданню «Точко».

«Зара зусім зрозуміло, що у 2018 році Путін піде на вибори та обереться, не виключено, що на своїй посаді він пробуде до 2024 року, якщо здоров'я дозволить. Але якщо він не зможе виконувати функції, то його наступником буде той, кого він номінує», — каже Венедиков.

Журналіст підкреслив, що існує відомий перелік політичних фігур: Дмитро Медведев, Сергій Іванов, Сергій Наришкін, Сергій Собянін, але зараз усі реальні рішення в країні приймає Путін.

Венедиков прогнозує, що наступний лідер російської опозиції також буде з оточення Путіна. «Я думаю, що наступний опозиційний Путіну лідер з'явиться з його оточення. Це буде не Навальний, не Ходорковський. Який чоловік з «путінського політбюро», який зараз приймає Путіна», — сказав Венедиков.

У РОСІЇ СПОСТЕРІГАСТЬСЯ ПОСИЛЕННЯ «ВІДТОКУ МІЗКІВ»

У Росії спостерігається посилення відтоку професіоналів у різних сферах через репресію, міжнародну ізоляцію та жорстке регулювання Інтернету, пише «Bloomberg».

«Bloomberg» називає кілька професій, у яких відбувається «відток мізків». Йдеться про технологічну, фінансову та юридичну сфери.

Як приклад наводить слова Віталія Байкіна, співробітника «Газпромбанку», який вирішив виїхати в США для навчання в нью-йоркській бізнес-школі.

Агентство наводить слова Віталія Байкіна, співробітника «Газпромбанку», який вирішив виїхати в США для навчання в нью-й

Неологізми виникають там, де є в цьому потреба. Кожній осені (точніше, у вересні) книголюби з усього світу поспішають до Львова, аби поринути у дивовижну атмосферу Форуму видавців. Письменники навіть жартують: «Настане вересень – час їхати на форумень». Щороку форумень-вересень готує безліч книжкових новинок-цікавинок. Цього року взагалі було встановлено рекорд. Окрім того, що видавці представили понад п'ять тисяч книжок, участь у святі книги взяло понад 50 тисяч осіб! Словами президента книжкового Форуму Олександри Ковалі, цього року вперше було проведено рекордну кількість заходів. Цифра ця справді приголомшує: за чотири фестивальні дні аж 1428 заходів!

Як захистити інформаційний простір?

До речі, гаслом цьогорічного Форуму стали зрозумілі усім українцям слова: «Культура і пропаганда». Ми, як ніхто, розуміємо справедливість цих слів. Навчимося вигравати інформаційні війни – будемо під надійною бронебійною «парасолькою». І жодні війни нам не страшні. Рука воїка не здрігнеться, коли йдеться про захист рідної землі. Чому ж тоді такими слабкими і безборонними виглядаємо, коли йдеться про захист інформаційного простору? Що це – елементарна байдужість, інертність та вайлавутість? Чи, можливо, свідомий вибір тих, для кого український інформаційний простір і досі лишається чимось вторинним, не потрібним, навіть зайвим? Зрозуміло, насічки важливою в інформаційній війні є роль книжки. Зрозуміло, чому спрагти за чесним і мужнім словом читачі обирають книгу української льотчиці Надії Савченко «Сильне ім'я Надія». Її ім'я стало символом незламності та мужності. Вона чесна із собою і звітом. Адже українська льотчиця Надія з числа тих, за ким «немає зерна неправди за собою». Наповненою книжковий ринок літературою, гідною нашого славного минулого й не менш геройчного сьогодення. Тоді будемо по-справжньому силними й незламними. Ще одна прикмета цьогорічного Форуму видавців – надзвичайна мобільність письменників. Здається, ніхто й не зібрався «прив'язуватися» до книжкової ятки. Щойно відбулася презентація у Палаці мистецтв, а письменники вже прямують на зустрічі з читачами, очевідно беруть участь у зустрічах зі школями.

Рідна школа – українським дітям

Я ж завітала до давніх знайомих – семикласників львівської середньої спеціалізованої школи № 5 імені Іванни та Іллі Кокорудзів. Ще минулого року школі-ярі одергали завдання прочитати фантастичну повість «Ваш вихід, Дарино Романівно!». І не лише прочитати, а й запропонувати свої варіант її продовження. Що ж, письменникам потрібно якомога частіше спілкуватися з юними читачами. Адже під час таких зустрічей можна почути багато цікавого від дітей. І навіть скласти коротенький конспект майбутньої книжки! Загалом, вихованці Тетяни Мартиник, класного керівника 7-Б класу, – дітитворчі та допитливі. Завдяки педагогам, добре обізнані з історією свого навчального закладу. А історія спеціалізованої школи № 5 з поглибленим вивченням англійської мови невід'ємно пов'язана з боротьбою

ІНФОРМУЄ ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В АВТОНОМНІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРИМ

ОТРИМАННЯ КРИМЧАНАМИ ДОКУМЕНТІВ ПРО РІВЕНЬ ОСВІТИ ДЕРЖАВНОГО ЗРАЗКА

Україна вживає всіх необхідних заходів щодо гарантування прав і свобод людини і громадянині, передбачених Конституцією та законами України, усім громадянам України, які проживають на тимчасово окупованій території.

Громадяни України – учні та випускники, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, забезпечені правом продовжити навчання у формі екстернату, пройти державну підсумкову атестацію (ДПА), отримати документи про рівень освіти державного зразка на материковій частині України.

Відповідно до листа Міністерства освіти

української громади Галичини за найосновніші права українського народу – права на українську школу на українських засадах. На чолі цієї боротьби стояло Українське педагогічне товариство, засноване у 1884 році, а у 1926 році перейменоване на «Рідну школу». Саме з ініціативи Українського педагогічного товариства у 1923 році було організовано Дівочі приватні гімназійні курси «Рідної школи», які згодом було перетворено на Приватну дівочу гімназію «Рідної школи». І хоча протягом перших десяти років гімназія розташувалася у не пристосованих до навчання приміщеннях, навчальний процес не переривався.

І саме завдяки активним та енергійним організаторам – першим директорам Володимиру Андріяновичу, Омеляну Терлецькому та

мали таких безкорисливих благодійників у нинішньому часі... Недаремно просвітнянський діяч Степан Шах назвав Іллю Кокорудзу «останнім традиційним галицьким патріотом ХІХ століття», який заощаджував, щоб віддати свій гріш вбогій суспільності. Не дивно, що школа з такими багатими традиціями виховує у своїх учнів любов до рідного слова. Діти тут читають і добре знаються на сучасному літературному процесі. З ними цікаво спілкуватися.

Традиції «Рідної школи» й справді дають візники. Засіяні зерна дали добре ходи. 25 травня 1995 року на заклик Крайового товариства «Рідна школа» відбулися перші організаційні збори колишніх учнів приватних шкіл, що їх утримувало Українське педагогічне товариство (УПТ) «Рідна школа» з пожертв

Сокільський Здвиг 1934 року став справжнім монолітом українства, – пригадує Анна Благітка. – Тоді з'їхалися «соколи» з усієї Галичини. Учасники демонстрували вправність, дисципліну, показові виступи на спортивних снарядах. Видовище було прекрасним. Митрополит Андрей Шептицький, об'єджаючи площу, вітав і благословив усіх присутніх, а народ оплесками вітав Князя Церкви і захисника українського народу». Не перерахувати ту величезну кількість заходів, що відбулися під керівництвом Анни Степанівни Благіткі! Теми заходів мали освітньо-просвітницький характер, присвячувалися історичним датам, подіям та фактам минулого; героям визвольних змагань; визначним постатям національно-визвольних змагань. Зала, де відбувалися зустрічі, була

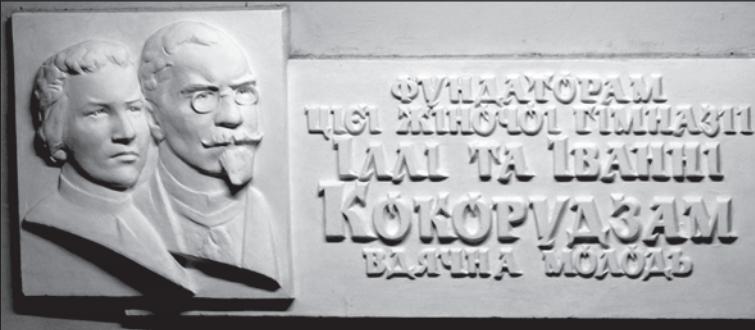
(м. Подебради), у майбутньому інженер-гідротехнік Ярослав Благітка. Після закінчення студій він прибув до Львова та став активним учасником «Сокола-Батька». Згодом Ярослав Благітка очолює це спортивне товариство. У вересні 1939 року, пригадує Анна Степанівна, прийшли «визволителі», відтак діяльність громадських організацій була заборонена. А 23 лютого 1940 року було заарештовано Ярослава Благітку. І хоча з тюрми на Замарстинові його вдалося звільнити завдяки клопотанням ректора університету Кирила Студинського (на той час депутата Верховної Ради УРСР), проте з в'язниці пан Ярослав повернувся немічним та хворим. Протягом двадцяти років він був прикутий до ліжка, а дружина Анна самотужки виховувала дітей. Після смерті чоловіка у 1956 році Анні Степанівні довелося нелегко. Праця, виховання дітей Марти і Богдана, а ще громадська робота. І жодного нарікання на те, що їй нестерпно важко. Як згадує її колишня учениця Ольга Козловська, педагог завжди перебувала у творчому пошуку. Завжди усміхна, привітна, гарно вбрана, – такою запам'яталася своїм вихованням.

У 1952 році Анна Степанівна завершила навчання у Львівському музпедучилищі, у 1968 році заочно закінчила диригентський факультет (професор М. Колесса) Львівської консерваторії з відзнакою. У своїй педагогічній роботі вона вміло використовувала методи і традиції «Рідної школи» – дидактику, різноманітні форми впливу на особистість. Рідні Анні Степанівні мріяли про те, що з часом з'явиться книга спогадів львів'янки про пережиті буревінні роки. Адже життя Анни Благіткі – наче розгорнута книга, що вмістила безліч подій (напевно, вистачило б не на один цікавий роман). Але роману немає, як і немає виданої книги. Усі спомини вона ретельно зберігає у пам'яті, обіцяючи своїм численним шанувальникам колись те все оприлюднити. Вільний час (а його і не було ніколи) забирала громадська робота (яку вона не вважала такою, адже це була справа її життя).

Говоримо з пані Анною про роль книги у формуванні молодого покоління українців. І не лише говоримо, а й гортаємо сторінки численних видань, підготовлених «Рідною школою». Альманах «Сокіл-Батько». До 100-річчя від часу зачнування: 1894–1994 рр. – то справжнє раритетне видання, яке потребує свого перевидання. Підготовлені і видані спогади колишніх учнів «рідношкільників»: брошюра Любомира Полюги «Через тюреми-табори»; розповіді «рідношкільників» – політв'язнів про життєві терністі дороги. Ми говоримо про те, що мрія «рідношкільників» здійснилася – українська книжка відродилася. Головне, що українська книжка прийшла до школи і до кожної хати. Приймні до них домівок, де завжди чекали на українське слово. Маємо все для того, аби пізнавати нашу величну й трагічну історію.

Духовні скарби, що залишили нам у спадщину «рідношкільники», справді є неоціненими. Маємо не лише зберегти їх, а й передати молодому поколінню.

Наталія ОСИПЧУК, письменниця, член НСПУ

української громадськості до 1939 року. Львівський міський осередок ім. Костянтина Малицької Крайового товариства «Рідна школа» очолила Анна Благітка, завдяки якій вдалося налагодити справді плідну просвітницьку роботу. Своїм гаслом «рідношкільники» обрали слова Івана Франка: «Знати минуле й сучасне свого народу – перша прикмета освіти». «Рідношкільники» прагнули зтуртуватися з гідно зі статутом Львівського крайового товариства «Рідна школа» організувати при обласному Будинку вчителя міський осередок, назвавши його іменем вчительки Рідної школи ім. Тараса Шевченка, громадської діячкі та поетеси Костянтини Малицької. «Першочерговим завданням було зібрати матеріал з років навчання (світлини, свідоцтва, відзнаки, спогади) в Рідних школах, які названі іменами Т. Шевченка, Б. Грінченка, Івана Франка, короля Данила, князя Льва, для наочного оформлення історії шкільництва того часу, – пригадує роки плідної роботи Анна Благітка. – Одночасно вдалося зібрати матеріал про соціальний рух». Треба сказати, що вивчення сокільського руху – особлива сторінка в діяльності «Рідної школи», адже свого часу учні гімназій, семінарій, шкіл масово відвідували заняття з руханки (гімнастики). Взимку молодь збиралася в залі «Сокола-Батька» (вул. Руська, 20), а влітку – на площі по вул. Стрийській. Сокільський клич «У здоровому тілі – здоровий дух» заохочував молодь до занять і згодом до виступів на змаганнях під час різних свят.

«Треба сказати, що це були величаві масові змагання молоді під час свят «Просвіти», «Українська молодь – Христові», «Рідної школи» (на закінчення шкільного року), а

— 2 foto 3x4;

— документи, які підтверджують або уточнюють наявний рівень освіти.

Пакет документів бажано подати до лютого 2016 року, щоб отримати атестат українського зразка для подальшого проходження державної підсумкової атестації та вступу до професійно-технічних або вищих навчальних закладів України.

У Херсоні для зарахування на екстернатну форму навчання можна звернутися до Управління освіти Херсонської міської ради (вул. Комунарів, 15, тел. (0552) 42-33-44; 42-33-37; кабінети № 203; 108; прийом громадян щоденно в робочі дні з 09.00 до 16.00).

Базовим закладом у Херсоні, де кримчани можуть пройти навчання за екстернатною формою та отримати документи

про освіту державного зразка, є Херсонський центр освіти молоді та дорослих Херсонської міської ради (вул. 40 років Жовтня, 145 а, тел. (0552) 51-79-95; 51-79-96; час роботи з 09.00 до 16.00).

За додатковими роз'ясненнями та консультаціями щодо екстернатної форми навчання в інших регіонах України батьки та учні можуть звертатися до Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України за телефоном: (044) 481-47-67, або на електронну адресу o_ishutina@mon.gov.ua/.

* * *

Представництво Президента України в АР Крим працює за адресою: 73000, м. Херсон, пр. Ушакова, 42. Електронна пошта: predstavnytstvo.ark@gmail.com Конт. телефон: (0552) 49-59-39

Оксана СЕНАТОВИЧ

Батьки її, цілими днями заклопотані шкільними справами, вчителювали, й Оксанка змалечку звикла до самостійності. Найдужче її приваблювало таїна того, як діти вчаться. І мама дозволяла доньці бувати на своїх уроках. Звісно, за умови, що сидітиме мовчки. Вона і школу, і Львівський політехнічний інститут закінчила успішно, однаке покликання знайшла на літературній ніві...

Оксана Сенатович (народилася 1941 року в містечку Бережани на Тернопільщині, погибла цей світ 31 березня 1997 року й похована у Львові) — авторка поетичних збірок і для малих, і для дорослих читачів. Побачили світ її книжки, адресовані дітям різного віку: «Вісім сотень колобків», «Вчиться вересень читати», «Живемо в одномісії», «Шпаки на колесах», повість «Не виростуть хлопці без дошо».

На казковій основі створений вірш «Вчиться вересень читати» (який оригінальний аспект теми!). А яка багата синоніміка: базіка, торохтій, пустомеля, говорун, патякало, балакуха — в «Балакунах! Винахідниве поетеса в акровірах, звичайних загадках, віршах-лічилках, дотепних, мелодійних, неповторних.

ВЧИТЬСЯ ВЕРЕСЕНЬ ЧИТАТИ

Вчиться вересень читати,
Вчиться літери складати.
Засміявшись тихо вітер:
— А склади-но ОСІНЬ з літер!
Вдари вітер тривогу:
— Хто приде на допомогу?
Огірок озвався грічно:
— «О» віддам я, безперечно,
раз окажія така!
Стала гірка з огірка.
Тут світання нагодилось,
також членко уклонилось:
— «С» охоче віддаю,
бо вітанням я стаю.
Ціле «ІН» індик приніс
в подарунок: — Прощу, друже!..
Дик, кабан великий дуже,
навпростець пішов у ліс.
Мовить вересень про себе:
— Ще м'якого знака треба! —
І підходить до коня:
— Дайте знак пом'якшення!
— Що ж, бери! — промовив кінь,
і з коня зробився кін...
ОСІНЬ — вересень читає
і на радощах аж сяє.
Вітру ж — соромно,
і вітер
каже Вересню:
— Із літер
можу «І» віддати тобі!
— Пізно, вітре, далебі,
віддавати «І» тепер,
як тобі я носа втер!

БАЛАКУНИ

Торохтів базіка всім:
— Я збудую диво-дім!
Торохтій допомагав —
Язиком дошки «тесав».
Теревнів пустомеля:
— Скорі будуть стіни
й стеля!

Говорун клав на словах
З бляхи цинкової дах.
І патякало патякає:
— Полакую я все лаком!
Балакуха щебетала,
Нахвалялась, обіцяла
Для гостей спекти в печі
Пиріжки і калачі.
В дім без вікон і дверей
Талалай скликає гостей.
На гостину всі прийшли,
Проте дому не знайшли,
Ні дверей, ані стіни...
Он які балакуни!

ЛЮДЯМ ТРЕБА

Для школярок шовку треба
шириною на півнеба.
Ta їм шкода на обнови
тяти небо волошкове.
Хлопці з ранку до зорі
м'яч ганяли б у дворі,
кушപелою-пілюгою
вкрили б сонце над собою.
Але ж людям, людям треба,
треба сонячного неба!
А школярки всі зірки

нанизали б у разки
і ходили б у намисті
гонорові, променисти.
Але ж людям, людям треба,
треба зоряного неба!
Школярі вже й цигарки
запалили б залишки,
у кущах собі чадили б,
ціле небо закоптили б.
Але ж неба шкода їм,
бо воно потрібне всім.

ГМ???

Повернувшись тато пізно,
бо заходив до Шпака.
— До шпака заходив, тату? —
перепитує дочка.
— Так, заходив, — каже тато.
Дивувалася дочка,
як це тато помістився
у будиночку шпака?

ВІДВАЖНА БАБУСЯ

Жила собі дуже відважна бабуся,
настільки відважна, що у садок
прокралася з онуком
і разом з онуком
найліч зелених грушок.
Ох!
— Що з вами? —
турбується тато і мама, —
чому в вас болять животи?
А що їм казати?
— Я правду казати боюся, —
шепоче відважна бабуся.

СМІЛИВЕЦЬ

Наш Левко, як той солдат,
не лякається нічого,
ні кози, ні козенят,
ні кота старого,
ні упуртого цапка,
ні ворони, ні шпака,
ні вівці кудлатої,
ні змії хвостатої,
ні набридливої мухи,
ні окатої ропухи,
ні електрики, ні грому,
що гуркоче і гуде,
бо маленькому Левкові
лиш десятий місяць йде.

«Джерельце»**У КРИМУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАЄТЬСЯ МЕНШЕ ТИСЯЧІ ДІТЕЙ**

Українською мовою в анексованому Криму нині навчається 949 дітей, від загальної кількості школярів це становить піввісімсотка. Про це повідомляє окупаційне «міністерство освіти, науки та молоді» Криму.

Кримськотатарською мовою навчаються 5083 дитини, це менш як 3% від числа школярів півострова. У цьому навчальному році відкрито 37 перших класів з кримськотатарською мовою навчання і два — з українською. Можливість навчатися українською мовою з першого до дев'ятого класу є в двох школах — в Алушті та Феодосії.

Після анексії в окупаційній Конституції Криму формально закріпили три державні мови — російську, українську та кримськотатарську. Але, як повідомляли «Крим.Реалії», на початку нового навчального року кримськотатарські громадські діячі заявили, що право на здобуття освіти рідною мовою не дотримується. За приклад вони наводять кілька випадків, коли керівництво навчальних закладів відмовляє батькам у створенні класів з кримськотатарською мовою навчання. Відомі також факти, що у школах на уроци Української мови та літератури заборонено носити підручники, а студенти не мають можливості пройти практику в українській школі, повноцінно отримувати сучасні навчальні і наукові знання.

Журнал для розвитку та розваг
РАВЛИК
від 3-х років

Передплата: індекс 86655
Пільгова передплата: індекс 86677
Довідки за тел: (096) 955 82 18
www.ravlyk.net.ua ukr.ravlik@ukr.net

Казочка про равлика:
«Равлик Живий та веселий
бесоніж повернувся
до ФМу!»

Сьогодні у багатьох батьків зйшла нанівець звичка разом з дітьми читати дитячі періодичні видання. Адже початковий (головний) період розвитку дитини припадає на 3-6 років. Малеча поринає у світ пізнання, у світ інтересу до всього, що є поруч і що її оточує. Дітлахи з неприхованим азартом ставлять запитання: «НАВІЩО?», «ЧОМУ?», «КОЛИ?», «ДЕ?» «ЯК?» і т.д. Дати відповідь на їхні запитання допоможе яскраво оформленій сучасний журнал «Равлик».

Колектив журналу пропонує нестандартний сучасний підхід до розвитку дитини через розваги. Разом з Равликом малеча навчиться: читати, фантазувати, розвивати пам'ять, моторику рук, логіку та мислення. Яскраві сторінки повністю завданнями, іграми, конкурсами, розмальовками та саморобками. Передплатити журнал «Равлик» на 2016 рік можна у всіх поштових відділеннях «УКРПОШТИ». Сторінка з інформацією про передплату у Кatalozі на 2016 рік — 149, та в тематичному і алфавітному покажчiku.

Індекси: помісячний — 86655, пільговий (на рік) — 86677.

Як передплатити видання он-лайн? Заходимо на сторінку <http://presa.ua/>. Пишемо у віконечку «пошук» індекс видання або його назву та тиснемо ENTER. Далі все за інструкцією.

До уваги батьків! З кожного передплаченоого вами видання 1 гривня піде на передплату «Равлика» для дітей-сиріт.

З погодою, колектив журналу «Равлик», тел. (+380) 104-17-35

E-mail: ukr.ravlyk@ukr.net Сайт-візитка <http://www.ravlyk.net.ua/>

МАКАР ЖЕЛЕЗНЯК — ЧОТИРИРІЧНИЙ ШУМАХЕР ІЗ ОДЕСИ

свого тата на трасі», — згадує Вікторія.

І тепер, поки однолітки Макара малюють крейдою на дворі й граються пласти масовими машинками, він дивиться «Формулу-1» і змагається з дорослими дядями на гоночному треку. На трасі Макар розганяється до 35-40 кілометрів на годину. Глядачі й тренери на картингу в захвіті від маленького Шумахера — знімають крихітку на відео і бажають йому великого гоночного майбутнього.

«Ніби він ще такий малюк, та коли за кермом, то ніби враз дорослішає і поводить себе як справжній чоловік. Обожнює суперництво, а коли у нього щось не виходить, то гнівається, як дорослий, кидає шолом, прямо умора», — усміхається мама маленького гонщика.

Батько засмучує лише те, що в Одесі зовсім немає школи автомобільного спорту для дітей. «Ми не вважаємо його генієм, просто нам, як батькам, хочеться розвивати його талант, те, до чого він тяжіє. Але в місті для цього немає можливостей. Є такі школи

у Києві, куди беруть дітей з 5 років. Тому поки що нам залишається лише водити сина тричі на тиждень на картинг», — продовжує мама маленького автомобіліста.

Що буде далі — батьки маленького гонщика не загадують, адже дитина залишається дитиною ю і будь-який момент може втратити інтерес до свого раннього хобі. «Зараз він живе гонками, а завтра йому може набриднути ця справа, і я нічого не стану робити. Ми, як батьки, підтримуємо те, що йому

подобається. І якщо йому будуть подобатися шахи, ми будемо робити з нього гросмейсера», — каже Роман Железняк. Якщо ж юний гонщик захоче просуватися далі, батько готовий тренувати його, як мінімум, до чемпіона Європи.

Сергій ГОРИЦВІТ

На світлинах: Макар Железняк; наставником Макара є його тато Роман Железняк; Макар — найменший серед юних гонщиків Одеси
(Фото — «Думська пет»)

Для маленького одесита Макара Железняка, як і для всіх гонщиків, ідеалом є Міхаель Шумахер. Він знає про семикратного чемпіона «Формули-1» все, вболіває за нього і бажає йому якнайскорішого одужання після отриманої важкої травми у французьких Альпах. Сам же Макарчик підкорює гоночну трасу із двох років, а торт він став справжнім героєм «Ютуба» — ролик, де малюк розсікає на гоночному автомобілі, уже переглянули сотні тисяч користувачів Мережі.

За успіхами Макара постійно стежить редакція Інтернет-видання «Думська пет». Цими днями там було вміщено повідомлення, що Макар Железняк успішно виступив на чемпіонаті України з картингу серед наймолодших і зараз готується до фінального етапу змагань. Для участі Макарчику наявість й отримати ліцензію гонщика від Автомобільної федерації України. Там його суперниками будуть 6-7-річні діти, а він — наймолодший з учасників.

Мама хлопчика Вікторія розповідає, що потяг сина до автомобільного спорту спадковий: його батько Роман у вільний час займається стрітрейсингом. «Ях тільки син почав ходити, ми посадили його в електронну машинку, і у нього одразу все вийшло. А в два роки ми повели його на картинг і, обклавши подушки, посадили в кабіну професійного карта. У три роки син став обганяти

«ЧЕРВОНА РУТА» В МАРИУПОЛІ

Маріуполь цього року вперше у своїй історії прийняв Всеукраїнський фестиваль «Червона рута — 2015». Фінальний гала-концерт переможців чотирнадцятого фестивалю став подарунком місту. На площі біля Драматичного театру зібралися кілька тисяч горян, передає i24.com.ua.

Гостей та жителів Маріуполя привітали міський голова Юрій Хотлубей, заступник глави ДонОВЦА Євген Вілінський та начальник управління культури ДонОВЦА Аліна Певна.

«Для нас випала велика честь приймати найкращих артистів, які приїхали в наше чудове місто. Вони не побоялися приїхати сюди. Нам випала велика честь дати путь в життя на велику сцену найкращим представникам цього фестивалю», — сказав мер.

Справді, приїхати в прифронтове місто ризикнули не всі конкурсні. На думку дирекції фестивалю, причина в картиці, яку мають центральні ЗМІ, в результаті чого складається думка, що місто, небезпечно для життя. Тому проведенням фестивалю в місті вони хотіли не тільки підтримати жителів, а й розповісти про Маріуполь всій Україні.

«Давно вже цінність міста визначається не заводами і фабриками, які в ньому розташовані. У сучасному суспільстві головне — це люди. Щоразу, перебуваючи в Маріуполі, я зустрічаюся з працівниками, креативними і талановитими людьми, тому я впевнений, що на Маріуполь чекає прекрасне май-

бутнє», — зазначив Євген Вілінський.

Аліна Певна подякувала організаторам свята української пісні за те, що фестиваль відбувся на землі, яка є не тільки трудовим форпостом, а й форпостом бойовим і культурним.

Відкрив гала-концерт переможець фестивалю група «Воріття» з міста Красногорськ Харківської області піснею «У Харкові на риночку». Автентичні костюми, виконання, максимально наближене до того, яким воно було 400-500 років тому на Слобожанщині, — колектив спеціалізується на фольклорі Харківщини та частково Полтавщини. Свій репертуар повнюють здобутим у фольклорних експедиціях.

Так, пісню «У Харкові на риночку» було знайдено 1989 року дослідниками з Харківського методичного центру культури і мистецтв у селі В'язова Краснокутського району Харківської області.

«Треба навчитися поважати власну, більш давню, ніж столітня і двохсотлітня, культуру, адже згадки про Україну були ще в XII столітті. Цей історичний пласт треба зберігати, просувати», — наголошують переможці конкурсу.

У вересні 45 років тому вперше була виконана пісня, яка дала назву фестивалю. У 2015 році виповнилося 62 роки від дня народження автора знаменитої пісні Володимира Івасюка.

За роки свого існування фестиваль став плацдармом для творчості багатьох популярних нині виконавців. Однак сьогодні «Червона рута»

взяла на себе ще одну функцію — об'єднання. «Фестиваль об'єднує Україну і не тільки музикою, а й організаційно. У нас є представниця судівської ради з Маріуполя Олександра Хоруженко. Це тепер наша подруга, ми вже будемо контактувати ідалі. Сцена, на якій виступають музиканти, — з Краматорська. Звукоінженер за пультом — хлопець зі Слов'янська», — розповідає Анатолій Калиниченко, голова судівської колегії фестивалю.

Одним з ведучих гала-концерту в Маріуполі став «голос» Майдану Євген Нищук. Він упевнений, що проведення фестивалю в місті біля моря дасть щось більше, ніж увагу до геройчних людей, які живуть тут. «Особливо зараз, коли цей народ так потребує, потрібно, щоб була допомога для ващого розвитку, потрібно, щоб пішли якісь інвестиції. І це тоді буде розуміння, що ви недарма відсторонили це місто, що крайні. Цей захід треба показувати їм на Заході — подивіться на цих людей, вони хочуть нормально жити у великій квітучій країні», — сказав Євген Нищук.

Артисти зі сцени в уніоні з глядачами оплесками дякували бійцям батальйонів «Азов», «Донбас» і міліції, які стежили за порядком і охороняли рідкісні хвилини радості і веселощів городян.

Згадали і загиблих захисників України. Вся площа не просто схилила голови в хвилині мовчання, а підняла вогнища пам'яті. Тема війни не раз звучала в піснях виконавців, адже коли стріляють гармати, музи не

мовчать.

Виконавиця з міста Калинівка Вінницької області 14-річна Уляна Ольгина з першої пісні полонила глядачів і зірвала чималу кількість оплесків. Дівчинка пише пісні сама. «На текст мене надихнули події в Україні, я хотіла показати, що ми — єдина нація, єдина країна і повинні переживати і горі, і щастя разом. Тому що важко дивитися, коли одні люди святкують весілля, а на іншій стороні країни гинуть люди за те, щоб був мир в Україні», — зазначає дівчина.

Були серед учасників і місту привітали виконавці. Вийти на сцену легендарного фестивалю випала нагода групам «Dream Team» і «Чотирнадцять днів» у жанрі рок-музики і Данилові Подібайлу в жанрі акустичної музики.

«Це — наймасштабніший концерт у моєму житті, в якому я беру участь. Тут стільки людей, які так тепло мене прийняли. Я, чесно кажучи, не уявляв, що в Маріуполі з українськими піснями мене так тепло приймуть», — ділиться враженнями Данило.

Всього в столицю Приазов'я приїхало близько 150 виконавців з усіх кутів України. Змагання проходили у шести номінаціях — популярна, сучасна танцювальна, акустична, експериментальна музика, рок, український автентичний фольклор. Для участі у фестивалі музиканти написали і виконали близько 300 нових пісень українською мовою.

http://www.newsru.ua/rest/21sep2015/chervona_ruta.html

ДОМАЛЮВАЛИСЯ...

ПЕРЕМОЖЕЦЬ КОНКУРСУ ЖИВОПИСІВ ПОКАЗАВ «КРИМСЬКУ ВЕСНУ»... ПІД ПРАПОРАМИ ПРОТЕКТОРАТУ ТРЕТЬОГО РЕЙХУ

В Ялті провели конкурс живописців «Кримська весна» серед професіоналів та любителів на тему кримських подій березня 2014 року, коли на півострові пройшов невизнаний світом «референдум» і Росія анексувала Крим. Переможцем став художник, на картині якого зображені пропори протекторату Третього рейху, повідомляє кореспондент «Крим.Реалії».

На «живі пропорі» у творчості переможця конкурсу в номінації «Художники» — живописця з Нижнього Новгорода Олексія Гаріна — звернули увагу користувачі соціальних мереж.

На картині «Март. Салют. Севастополь» зображені люди на Графській пристані в Севастополі у мо-

мент святкового салюту на честь «приєднання» Криму до Росії. Однак в руках у них не російські триколори (блідо-синьо-червоні), а біло-чорвоні-сині пропори. Пропор з такою послідовністю кольорів і розташуванням смуг є пропором протекторату Богемії і Моравії — залежного державного утворення, заснованого владою Третього рейху під час Другої світової війни на окупованих територіях Богемії, Моравії і Сілезії (Чеська Сілезія), населених етнічними чехами.

10 жовтня 1938 року за Мюнхенською угодою Судетська область Чехословаччини, населена етнічними німцями, увійшла до складу нацистської Німеччини. Через п'ять

місяців, після проголошення незалежності Словаччини, Гітлер викликав чехословацького президента Еміля Гаху в Берлін і запропонував йому прийняття німецьку окупацію Чехії. 15 березня 1939 року особистим указом Гітлера Богемія і Моравія були оголошені протекторатом Німеччини.

Цей нюанс залишився непоміченим членами журі, до якого увійшли авторитетні художники на чолі із заступником міністра культури російського «уряду» Криму Ісметом Заатовим.

Головний приз конкурсу — квартира в Ялті. Організатором конкурсу та спонсором призів стала одна з ялтинських будівельних компаній.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджено приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'ятирічно виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «КС»

О ФОРМІТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журналне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

